

KINNISVARA

Madridis elav Vene päritolu
kinnisvaraarendaja

Eestis kanda kinnitanud kinnisvaraettevõtjal **Natalia Levinal** on valmimas järjekordne objekt - ärimaja vanas Lutheri tehases. ▶ 4-5

TELLIJATELE

Kui juht ei muutu, võib
ühel hetkel tulla suur
katastroof.

▶ **Juhtimine**

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 29. mai 2017 nr 102 (5700) 3 eurot

SUBARU 100.

JUUBELI PUHUL AUTOSPIRITIS ERIHINNAD

SUBARU FORESTER
säästad kuni
4000 €

3 AASTAT TASUTA
HOOLDUST

Subaru Corporation peab tänavu oma 100. sünnipäeva. Tule tähistada seda suurt juubelit Autospiritis ja säästa oma uue nelikveolise Foresteri ostult kuni 4000 eurot. Kiirusta, erihinnaga autosid on piiratud koguses!

autospirit

Ehitajate tee 122, Tallinn, tel 659 9499, tallinn@autospirit.ee, www.autospirit.ee

SUBARU

Confidence in Motion

Keskmine kütusekulu ja CO₂ heitmed: 5,7-8,5 l/100 km, 150-197 g/km.

ROMAN TAVAST
EST. 1923

TÄNA JA TUNNUSTA TÖÖTAJAJD NING KOOSTÖÖPARTNEREID.

Staažimärgid kaua panustanud töötajatele.

Rinnamärgid juhatuse ja nõukogu liikmetele.

Unikaalsed korporatiivehted töötajatele ja koostööpartneritele.

Logomärgid eesliini töötajatele.

Meie kirk on ajatud asjad.

Kui kullassepp ja kunstnik Roman Tavast asutas 1923. aastal märkide, medalite ja auhindade valmistamise ettevõtte, sai sellest Eesti Vabariigis valdkonna suurim ja hinnatuim tegija. Me oleme teinud oma tööd südamega ligi sajandi ja teame seetõttu, mida tähendavad aeg ja traditsioonid. Me oskame neid luua ka oma klientidele. On selleks siis auraha, märk, medal või kooli lõpusõrmus - ükski nendest ei ole pelgalt ehe, vaid tükike aega, millel on rääkida oma hingega lugu.

Roman Tavast

WWW.ROMANTAVAST.EE

INTERVJUU**Enne kasumi saamist tuleb raha põletada**

Praegu käib iga meie pakirobotiga veel inimene kaasas, räägib Starshipi üks asutajatest Ahti Heinla. Tõelisest edust saab rääkima hakata aga alles siis, kui pakirobotid hakkavad liikuma iseseisvalt. ▶ 10-11

EHITUS**Ehitusmahu kasv meenutab buumi**

Erasektori huvi on kergitanud ehitusmahu viimaste aastate kõrgeimale tasemele, ent töö tegijaid ei paista ehitusse juurde tulevat, mis tähendab, et järjekorrad kasvavad, hinnad tõusevad ja tarneajad pikenevad. ▶ 8-9

INVESTOR**Ferraris pole vaja näha autotootjat**

Ferrari ei taha olla lihtsalt mingi autotootja, vaid pigem luksusbränd. Praegu paistab, et nii majandusnäitajate kui ka aktsia liikumise poolest liigitubki ettevõtete pigem luksuskaupade tootjate hulka. ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▼**Kunagise uhkuseasja kuulsusetu lõpp**

Kunagi Kalevi nime kandnud Luterma on nüüd joon all ja ettevõtte äriregistrist kustutatud. Luterma suurim võlausaldaaja on omanik **Oliver Kruuda** ise, nii oma firma kui ka enda nimel. Kokku jäi võlgu üles üle 40 miljoni euro, teiste hulgas maksuametil üle 2 miljoni ja SEB pangal 3,5 miljonit. Aga need summad on ilmselt kuludesse kantud juba aastate eest. Aastaid Eesti hinnatuima kaubamärgi Kalevi kommid tulevad liinilt edasi norrakate Orkla Soome ettevõtte Felix Abba omanduses.

▶ Loe lisaks lk 2

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 29. mai 2017
nr 102 (5700) 3 eurot

EUR/USD
1,1183 ▼

USD/EUR
0,8942 ▲

EUR/SEK
9,7162 ▼

EUR/RUB
63,1984 ▼

NordPool
34,37 ▲

Euribor
-0,254 ▼

KINNISVARA

Ehituse päästeingel

Natalia Levina suurendab Tallinnas üha rohkem oma perekonna jalajälge. Siinsed ehitusplatsid on tema kontskingade all olnud viimased viis-kuus aastat ▶ 4-5

FOTO: ANDRAS KRALLA

LÜHIDALT

Komisjon kogub ettepanekuid äriühinguõiguse reformiks

Justiitsministeerium kutsus ettevõtjaid osalema Euroopa Komisjoni avalikul konsultatsioonil, millega kogutakse liikmesriikidest infot vajaduse kohta lihtsustada nii äriühingute piiriülest ühinemist ja jagunemist kui ka digitehnoloogia kasutamist, teatas ministeerium pressiteates.

Euroopa Liidu tasemel puudub praegu ühtne regulatsioon ühingute registreeritud asukoha piiriüleseks muutmiseks ja jagunemiseks. Vastuseid oodatakse kuni 6. augustini.

Elektriautod on varsti odavamad kui tavaautod

Akudel töötavad elektriautod on peagi odavamad kui sisepõlemismootoriga autod, mis võimaldab juhtidel kulusid kokku hoida, selgub uuest uuringust.

Bloomberg New Energy Finance'i uuring näitas, et akude hinna languse tõttu on varsti ka elektriautode ostuhind nii USAs kui ka Euroopas tavaautodest soodsam. See võib juhtuda juba 2025. aastal.

Praegu moodustavad elektriautode kuludest poole just akud. Akude hind peaks ajaperioodil 2016-2030 aga odavnema 77 protsenti.

Inspeksioon uurib BMWi lepet

Keskonnainspeksiooni alustas reedel haldusmenetlust, et selgitada Tallinnas Nõmme linnaosas korraldatud jäätmeveo vastavust jäätmeseaduse nõuetele.

Keskonnainspeksiooni teatel on küsimus eeskätt osaühingu BMW ja Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse allhanke lepingu ulatuses, milliseid kohustusi see lepingu pooltele ette näeb. "Hetkel on see ebaselge, sest tegu on suulise lepinguga ning on kahtlus, et allhankega üritatakse varjata tegelikku korraldatud jäätmeveo üleandmist linna ettevõttele," seisib pressiteates.

KOHTUASI

Suure maksukelmuse uurimine käis kuues riigis

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Kohtu alla astub kolm meest, kelle õlul lasub süüdistus kokku rohkem kui 700 000 euro ulatuses maksude väljajätmisel. Samal ajal käib uurimine Lätis, kus on mängus umbes sama suur summa.

Sinna prokuratuur kogus tõendeid peale Läti veel viiest välisriigist: Leedust, Saksamaalt, Šveitsist, Prantsusmaalt ja Bulgaariast. Üle kuulas prokuratuur 50 tunnistajat, misjärele sai süüdistuse viis inimest, kellest kolm, Jevgeni Medvedev, Oleg Kebekov ja Igor Potapov astuvad kohtu alla uuel aastal. Süüdistus puudutab ka kahte ettevõtet, millest üks tarnib tooteid Eesti kaupluskettidele.

Plekk minevikus

Üks ettevõtja, Jevgeni Medvedev on kohtule tuttav juba varasemast, kui tema Maardu firma Saltreks jäi maksuametile 2006. aastal vahele kütusepesuga. "Tegu on ühe suurema kütusepesu juhtumiga, mis seni Eestis avastatud," rääkis toona maksuameti uurimisosakonna juhataja Rain Kuus. Medvedev pääses mitme aasta jooksul kestnud kohtuasja järel tingimisi karistusega.

Praegune kriminaalmenetlus kasvas välja maksuameti väärteomenetlusest. Põhja ringkonnaprokuratuuri vanemprokuröri Martin Tuuliku sõnul paistab juhtum silma väga suure rahvusvahelise koostööga, peale selle oli raskesti avastatav.

Potapov, Kebekov ja Medvedev oma süüd ei tunnista. Medvedev läheb kohtu alla süüdistusega rahapesu kokkuleppe sõlmimises, kuritegelikkude ühenduse kuulmises ja maksudest kõrvalehoidmises.

Potapovit süüdistab prokuratuur rahapesus ja maksukelmuses. Kebekovil lasub süüdis-

▲ Skeem, mida prokuratuur uuris, toimis hästi ja pikemat aega ning kindlasti oli hästi läbi mõeldud, hindas Põhja ringkonnaprokuratuuri vanemprokurör Martin Tuulik. FOTO: ALAR TRUU / ÖHTULEHT / SCANPIX

» Juhtum paistab silma väga suure rahvusvahelise koostööga, peale selle oli raskesti avastatav.

Põhja ringkonnaprokuratuuri vanemprokurör Martin Tuulik

tus kuritegelikkude ühenduse kuulmises, maksude maksimisest kõrvalehoidmises, samuti kuriteole kihutamise katses, kuriteo toimepanemisega nõustumises ja kuriteo kaastäideviimise kokkuleppe sõlmimises. Peale selle süüdistatakse teda süüteo katses.

Tuttav skeem

Tuulik ei ole nõus enne kohtulikku uurimist kuritegelikkude skeemi detailselt kirjeldama. Küll aga on praegu selge, et süüdistuse järgi näitas Potapovi juhitud hulgifirma Registon 2011. aasta algusest kuni järgmise aasta suveni maksudeklaratsioonides valeandmeid – riik jäi ilma üle 451 000 eurost, millest pea 302 000 eurot moodus-

tas käibemaks, ülejäänud oli tulumaks.

Registon ostis toiduaineid välisriikidest, kuid raamatupidamises jättis mulje, nagu oleks neid hoopis Eesti ettevõtelt saanud. Viimaseid nimetab prokuratuur süüdistuses varifirmadeks. Sarnaseid käibemaksupettuse skeeme on Eestis viimastel aastatel ka varem avastatud ja uuritud. "Samas toimis konkreetne skeem hästi ja pikemat aega ning kindlasti oli hästi läbi mõeldud," märkis Tuulik.

Käibemaks õnnestus prokuratuuri andmetel Registonil maha raputada firmadega Pankrat, Montazmetall, Euroactive ja Monoloog. Varifirmad, mille arved käiku läksid, olid Jevgeni Medvedevi kontrolli all. Ühe varifirma Monoloog endist juhti Ella Sauhi süüdistatakse Registoni ja Baltiautotransi maksukuriteole kaasaitamises.

Eestis süüdistuse järgi libaarveid esitanud varifirmade mängisid paralleelselt peaosas Lätis, kus riik kaotas väideta-

valt rohkem kui 800 000 eurot. Läti riigiprokuratuur märkis, et konkreetsete isikute kohta nad infot ei avalda.

Registon müüb Eestis tooteid näiteks Coopile ja Rimile. Coopi kommunikatsioonijuht Martin Miido märkis üldiselt, et nad on mõnel juhul maksude tasumata jätmise või koostööpartnerite altvedamise tõttu koostöö hankijaga lõpetanud.

Metall kaubaks

Ettevõtet Baltiautotrans ja selle juhti Nikita Medvedevit, kes on kohtu ette astuva Jevgeni Medvedevi poeg, süüdistatakse selles, et firma esitas 2011. aasta teises pooles maksudeklaratsioonides valeandmeid, mistõttu ei laekunud maksudena 281 995 eurot.

Baltiautotrans soetas süüdistuse põhjal metalltooteid Läti ettevõtelt ja müüs edasi Euroopas asuvatele firmadele, kuid raamatupidamises kajastas samuti siinsete varifirmade arveid. Nii õnnestus taas käibemaksu mitte tasuda.

PANKROT

Lutermaga läks põhja kümneid miljoneid

Oliver Kruuda firma Luterma kustutati pärast aastaid kestnud pankrotimenetlust äriregistrist. Nõudeid jäi rahuldamata üle 40 miljoni euro eest.

Kohus kuulutas enne ASI Kalev nime kandnud Luterma pankroti välja juba 2011. aastal. Menetlus sai läbi selle nädala keskel, kui protsess kuulutati raugemise tõttu lõppenuks. Et protsess ei peatuks, tulnuks kohtule välja käia 10 000 eurot, ükski võlausaldaja ega kolmas isik menetluse jätkamise vastu aga huvi ei tundnud. Eelmisel

nädalal kustutati Luterma ka äriregistrist.

Aastani 2009 Tallinna börsil noteeritud ettevõtte pankroti kuulutas kohus välja kuus aastat tagasi Swedbanki ja Tartu Veevärgi taotluse alusel. Aja jooksul nii Tere, Vilma, kinnisvarafirma REC Varad ja 2010. aastal norrakatele müüdud Kalev Chocolate Factory osalust hoidnud firma muutus pankroti eel pea varatuks.

Lutermal jäi pankrotimenetluse lõppedes nõudeid tasumata 40,4 miljoni euro eest. Tehnili-

sel jääb kõige rohkem raha saamata Kruudal endal – tema likvideerimisel olev firma AS Rubla oli Luterma suuremaid võlausaldajaid. Üle miljoni jäädi võlgu ka Kruuda teisele pankrotis firmale REC Varad.

Pea 7 miljoni eest jääb rahuldamata OÜ Kentex Finance nõudeid. Marcel Vichmanni firmal Best Idea jääb saamata 5,8 miljonit eurot ja SEB Pangal üle 3,5 miljoni euro. Nõuded jäid rahuldamata enam kui 30 võlausaldajal.

ÄRIPÄEV.EE

**TASUB TEADA
Luterma suuremad võlausaldajad**

nõue mln eurodes

AS Rubla	12,2
OÜ Kentex Finance	7,0
OÜ Best Idea	5,8
AS SEB Pank	3,5
OÜ Miitello	2,3
maksu- ja tolliamet	2,2
OÜ Circle	2,1
AS REC	1,2
First Telecom Trading OÜ	0,6
AS Tartu Veevärk	0,5

ALLIKAS: AMETLIKUD TEADAANDED

UC RENT

ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

amello
raamatupidamisteenused

Raamatupidamine üle Eesti.
Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.

MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA

Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee

info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

ROIGASAIAD OÜ

Roigasaedade valmistamine ja paigaldamine

tel 509 2933 • info@roigasaiad.ee
www.roigasaiad.ee

EXPRESS **KOLIMISTEENUSED**

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

jura

Kohvinauding -
värskelt jahvatatud,
mitte kapslikohv.

Roger Federer
Inspireeriv eeskuju, suure
slämmi turniirivõitude
rekordi omanik, maailma
kõigi aegade parim tennisist,
tõeline kohviarmastaja.

SWISS MADE

J6 avaldab muljet ka kõige nõudlikumale kohvisõbrale nagu Roger Federer. Arvukalt auhindu võitnud igakülgsest nauditav disain pakub meelipaitavat silmailu. Uuenduslik impulss-tõmbeprotsess P.E.P.[®] tagab täiusliku ristretto ja espresso. Tänu peene vahu tehnoloogiale on cappuccino, latte macchiato ja flat white sama hõrgud nagu parimates kohvikutes. TFT ekraanile ilmuvad juhised muudavad masina kasutamise lihtsaks. Soovi korral saab J6 täisautomaatset espressomasinat juhtida ka nutitelefoni või tahvelarvuti rakenduse kaudu. Nutikas veesüsteem I.W.S.[®] tagab automaatse filtrituvastuse. JURA – if you love coffee. www.jura.com

Uue ja erakordse J6 espressomasina ostuga kaasa kingitused: Smart Connect ja valik ainulaadseid JURA kohviube. Smart Connect ühendab uue J6-e Sinu nutitelefoni või tahvelarvutiga, nii saad espressomasinat juhtmevabalt kasutada. Valmista hommikukohv otse voodist! JURA J6 on saadaval valitud edasimüüjate juures. Kampania kestvus 22.05. – 30.06.2017

KINNISVARA

Miljonäri tütre kontsajäljed Tallinna ehitustel

Multimiljonär Pjotr Levini tütar, ehitusettevõtjate päästeingliks nimetatud Natalia Levina suurendab Tallinnas üha enam oma perekonna jalajälge. Kohe on valmimas ärimaja vanas Lutheri tehases.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

Moskva viinatöösturi Pjotr Levini tütar Natalia Levina viskab seljast oma heleda Burberry mantli keset Lutheri masinasaali valmiva ärihoone ehitust, heites selle peaaegu et liimipotti, mille ehitajad on vaipkatet põrandale liimides valveta jätnud. On näha, et ta tunneb end keset ehitussaginat muvalvalt ega viibi siin esimest korda. "Kui ma olen seotud, meeldib mulle vaatamas käia. Olen uudishimulik. Mulle siiski meeldib, kui mul on mingi kontroll ja ma tahan aru saada, mille eest ma maksan," ütleb Levina. Ta käib iga projekti vaatamas rohkem kui korra ning seda kogu ehitusperioodi vältel.

Tallinna ehitusplatsid on tema kontskinigi tunda saanud viimased viis-kuus aastat. Alguse sai kõik sellest, kui kinnisvaraäri-mees Pjotr Sedin sattus buumi ajal Kohilas vineerivabrikut käivitades raskustesse.

Pankrotistunud ettevõtte võlga nõudis sisse SEB, raskustes oli ka Swedbanki laenu-ga arendatav Lutheri kvartal Tallinnas. Sedini leidis investoriks oma kunagise mäeinsenerist koolivenna, miljõnär Pjotr Levini, kes sisuliselt ostis Swedbanki välja. Väljaostu viis ellu Levini tütar Natalia, kes jäigi Eestis isa investeringutega tegelema.

Levina päästis pankade käest ka Arco Vara Tivoli kortermajade arendusprojekti. Samuti investeeris ta Toomas Lumani ja Egon Matsi kinnisvaraprojektidesse ning ostis tagasi nende ettevõtte Arealise aktsiad Swedbanki tütrelt. Eesti meedias tituleeriti naine päästeingliks, kes päästis siinse kriisis kinnisvarasektori Rootsi suurpankade käest.

Madridi ja Tallinna vahet

Ehkki Levina on valinud kodulinnaks Madridi, käib ta Tallinnas paar korda kolme kuu tagant. "Ma endiselt reisin palju, sest sa ei saa investeerida ja mitte kontrollida," ütleb naine, kes hakkas Eestis käima viis-kuus aastat tagasi. Alguses peatus ta siin Lutheri kvartali korteris, nüüd on aga Rotermanni kvartalis Urmase naaber, nagu ta ise ütleb. Nii on mugavam, kuna tema kontor asub just Rotermannis.

Natalia selgitab, et kuna ta on advokaat, püüdis ta siin alguses Sedinit aidata, kuid

jäi Eestiga seotuks edaspidigi, et siin midagi uut ette võtta. "Sa ei saa lahkuda ainult probleemidega, pead avama ukse või aknad ja mõtlema midagi uut, et ei oleks lihtsalt probleemeid. Sellepärast üritame leida uusi asju ja uusi projekte." Nüüdseks on tal enda sõnul Eestist kindlasti rohkem positiivseid kui negatiivseid mälestusi.

Talle kuulub pool Toomas Lumani firmast Arealis, millel on Tallinnas büroohoone Liivalaia tänaval, Skype'i, Nordea ja Eesti Raudtee büroo. Viimast lihvi saab ka Lutheri ärimaja, mille taga olevat firmat juhib Levinite esindaja, advokaat Ramon Rask. Kadriorus mere ääres on ootel Tivoli kortermajade ehitus. Seal kuulub Levina ettevõttele praegu kaks krunti.

Enda sõnul ei ole ta sentimentaalne inimene ja tal ei ole Tallinnas jalutades tunnet, et on siin midagi teinud. "Aga vahel, kui paned asjasse tõesti hinge, oled uhke. Muidugi mäletad ka kõiki probleeme, mis tuli ületada, aga kui taipad, et kõik on valmis, on see rahuldust pakkuv," ütleb Levina.

Pakkumised alati laual

Lutheri ärimaja hakkab valmima ja Levina plaanib pärast seda panustada rohkem aega Tivoli kortermajade arendusse. Kui aga veel midagi huvitavat peaks silma hakkama, osaleb ta rõõmuga. "Olen alati avatud. Ma ei ole suurfirma, kellel läheb otsustamiseks 3-5 kuud. Selle poolest on lihtsam," ütleb ta.

Levina sõnul saab ta pidevalt pakkumisi ja tal on alati midagi, mida uurida. Praegu on tal laual 2-3 pakkumist, aga järgmise sammu astumiseks on vaja rohkem otsustamisega. Lõpliku otsuse, kas projekti investeerida või mitte, teeb Levina jaoks alati Excel. "Sest vahel mulle projekt meeldib, aga Excelile mitte. Excel on alati olulisem kui minu tahe. Äri tehes on normaalne, et teenid kasumit. See on esimene reegel. Ma ei ole mittetulundusühing. Ma töötan, et kasumit teenida."

» Vahel mulle projekt meeldib, aga Excelile mitte. Excel on alati olulisem kui minu tahe.

Natalia Levina

KES ON KES
Natalia Levina

Sündinud 14.01.1976 (41) Moskvas.

Lõpetas 1998. aastal Moskva Riikliku Ülikooli, kus õppis äriõigust.

1998. aastal kolis Madridi, kus sai Pontificia de Comillase ülikoolis magistrakraadi rahvusvahelise äri alal.

Töötas Hispaania ettevõtte ekspordijuhina ja analüütikuna, keskendudes Ida-Euroopa investeringutele. Samuti on ülikoolis andnud kursuseid Ida-Euroopa ekspordi teemal.

TASUB TEADA
Eestis on asutatud kaks firmat

Natalia Levina on Eestis asutanud firmad Elle Capital ja International Invest Project.

Elle Capital: ettevõtte juhatustes on Levina isa Pjotr Levin ja Larissa Sedina. Elle Capitalile kuulub pool ettevõttest Arealis, teine pool kuulub Toomas Lumani.

International Invest Project: ettevõtte on Levina kõrval omanikena väikeste osalustega ka Larissa Sedina, Isamaa endine tipp-poliitik Jaanus Reisner ja Jüri Triletski.

Grove Invest: Levina on koos isa ja Larissa Sedinaga nõukogu liige Pjotr Sedini firmas Grove Invest.

"Ma olen tegelikult väga passiivne investor," ütleb Levina, kuid ei salga, et on siinsete objektide juures oma sõna sekka öelnud. Ta tahab anda endast parima ja tulla väljast ja panna projekti oma hing ja teadmised. "Muidugi on sellega vahel probleeme, sest see, et mulle meeldib, ei tähenda, et inimestele Tallinnas meeldib," ütleb ta. Sellepärast peab ta nõu disainerite ja arhitektidega, kes selgitavad, kuidas tema vaatenurk siia kliimasse ja kultuuri sobib.

Madridis elav Levina tunnistab, et alguses oli Eestis ikka keeruline. "Alati on raske, kui tuled teisest riigist. Keele pärast ja sellepärast, et sul pole palju sidemeid, kontakte, pole sõpru. Sel juhul on see natuke raske, aga samm-sammult see tuleb."

Nüüd tunneb ta, et tal on siin kõik olemas peale eesti keele, mille jaoks ta on siiski natuke eratunde võtnud. "Siin oldud viie-kuue aasta jooksul on mul tekkinud äri-meestest sõpru, kellega võime juua tassi teed või kohvi, me isegi ei tööta koos, aga meeldime üksteisele ja meil on sümptomaatsed suhted ja see on tore," räägib ta.

Seda, et tal oleks siin üks inimene, keda alati usaldada, ta öelda ei saa, aga alati on huvitat küsida kohalike äri-meeste arvamust ja jagada nendega kogemusi. "Vahel on teistsugune vaatenurk huvitav," ütleb ta. Levina tunneb, et siinsed äri-mehed on ta hästi vastu võtnud.

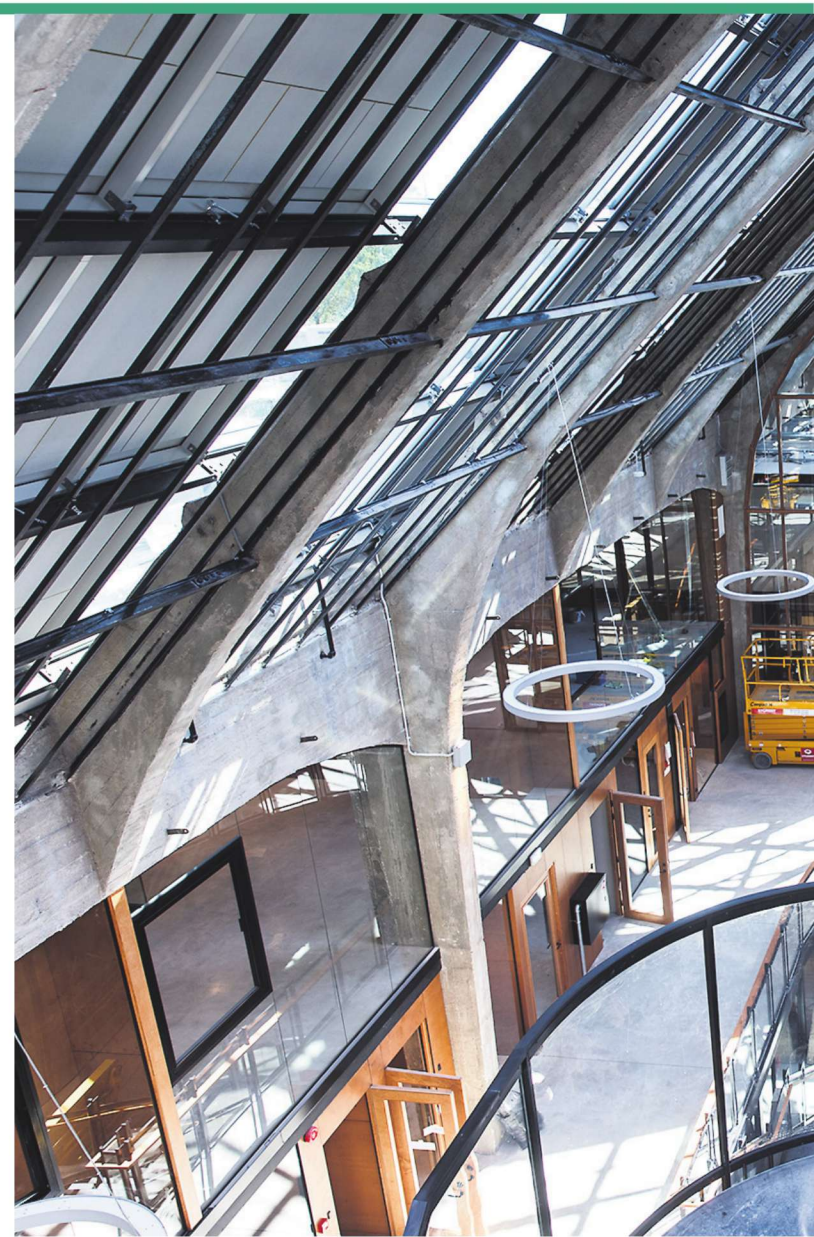
Isa hoiab silma peal

Peale selle arutab Levina investeerimisotsuseid ka oma multimiljonärist isaga, kes elab Moskvas. "Meil on arutelud. Ma arvan, et kui on väga oluline otsus või mul on kahtlused, tahan ma alati kuulda tema arvamust, sest tal on rohkem kogemusi."

Levina arvab, et isa usaldab tema otsuseid, sest nad on palju koos töötanud. Tütre projektidest on Levin alati huvitatud ja nii käis ta ka paar nädalat tagasi vaatamas valmivat Lutheri Ärimaja.

Levina on vanematelt ja vanaisadelt pärinud enda arvates selle, et üritab alati anda endast parima. Ilmselt on vanemate süü ka selles, et temast sai advokaat.

"Arvan, et nad mõjutasid, sest muudmoodi ei ole võimalik, et 11aastane tüdruk teab, et tahab minna Moskva Riiklikku Ülikooli ja saada advokaadiks. Olen kindel, et idee tuli neilt ja nad valmistasid mind selleks ette," ütleb Levina.

▲ Kinnisvaraettevõtja Natalia Levina Tallinnas asuvas peagi valmivas Lutheri Ärimajas, mis on rajatud endisesse vineerivabrikusse. FOTOD: ANDRAS KRALLA, ANDRES HAABU

KOMMENTAAR
Paljudel on põhjust olla tänulikURMAS SOORUMAA
naaber

Arvan, et Natalia on täielikult Eesti ärimaastikul enda koha leidnud.

Võin öelda, et kui ta aastal 2008 kriisijärgsesse Eestisse sattus, said paljud Eesti äri-mehed temalt raske aja üleelamisel tuge. Kaasa arvatud mina. Paljudel on põhjust olla tänulik.

Äritegevuses on ta äärmiselt konkreetne ja korrektna, arvan, et temalt on palju õppida. Tal on äriainena käinud ja külma mõistust. Selle kõrval on ta samas väga heatahtlik ja abivalmis inimene ning tänu sellele on ta saanud tunda ka mõningaid tagasilööke.

Me vestleme äriistel teemadel. Arvan, et nii temal kui ka minul on üksteiselt palju õppida. Ning kui rääkida Eesti ärikeskkonnast, on minu kogemused pisut suuremad.

Meil olemas veetnud ühiste tuttavatega puhkuseid ja mänginud tennist. Võiksin ennast lugeda tema esimeseks tennisetreeneriks. Natalia on suhtlemisaldis ja abivalmis. On aidanud korraldada ning on ka toetanud mitut Eesti kultuuri- ning spordiüritust. Näiteks rahvusvahelist tenniseturniiri, toetanud talendikaid sportlasi.

Raha hoiuse asemel börsil

Kuna pankadest praegu hoiustele mingeid intresse ei saa, siis panin osa raha börsile, räägib kinnisvaraettevõtja Natalia Levina.

Kuidas Eesti kinnisvaraturg praegu paistab? Kas kasv jätkub? Ma arvan, et läheb nagu alati. Kui on rohkem pakkumist, lähevad hinnad alla. Kui turg ei kasva enam nii kiiresti, ei ole see kriis, see on normaalne. Turg rahuneb maha ja selleks valmistun ma hea kvaliteedi ja haldusega. Kui klient satub raskustesse ega suuda enam maksta, ei sõltu see minust. Aga kui nad jätkavad rentimist, on määrav alati hind ja kvaliteet. Kui pakud sama hinna eest paremat kvaliteeti, püsib ta sinuga.

Miks investeerite just kinnisvarasse? Minu jaoks ei olnud oluline, kas investeerida kinnisvarasse või mujale, oluline on investeerida rahavooga projektidesse. Seepärast oli see valik kinnisvara, aga kui leidub rahavooga tööstus, siis see on minu jaoks samuti mõeldav.

Kas te ka ise börsile investeerite? Natuke, sest ma ei saa neist asjadest aru ja mul on mõned nõuanded. Vahel ostan aktsiaid. Aga minu jaoks on need väga väikesed investeringud, sest ma tõesti ei mõista väärt-paberiturgu.

Lihtsalt enda lõbuks? See ei ole lõbu pärast. See on sellepärast, et pangad ei anna praegu hoiustele intresse ja siis mõtlesin, et panen midagi 3-5 aastaks börsile kasvama.

▲ Akadeemia tee 15b

▲ Liivalaia 13

▲ Eesti Raudtee büroohoone

TARTU ÜLIKOOL

KANTSLEER

Kuulutame välja konkursi kantsleri leidmiseks. Ootame kandideerima juhtimiskogemusega ambitsioonikaid inimesi, kes soovivad rahvusülikooli tippjuhtkonna koosseisus panustada ülikooli missiooni täitmisel ja arengueesmärkide elluviimisesse.

Ülikooli seatud kõrgete sihtide saavutamiseks on oluline, et ülikooli teadus- ja õppetööd toetavad tegevused on kvaliteetsed, efektiivsed ning ühtsed. Kantsler vastutab selle eest, et ülikooli põhitegevusteks on olemas atraktiivne õpi-, töö- ja loomekeskkond ning tänapäevane ja arenev tugiteenuste süsteem. Tema ülesanne on professionaalsete meeskondade eestvedamine ja arendamine, tagamaks ülikoolile kvaliteetseid tugiteenuseid kinnis- ja vallasvara, personalitöö, asjaajamise ja hangete, turunduse ja kommunikatsiooni, infotehnoloogia ja infosüsteemide valdkonnas.

Sobiv kandidaat:

- on töötanud edukalt suures organisatsioonis ning on tunnustatud liider;
- on tulemuslikult viinud ellu olulisi muudatusi (sh protsesside toetamine IT-lahendustega);
- suudab eesmärkide saavutamiseks teha koostööd ja mõjutada ülikooli võtmeisikuid ning olulisi partnereid nii Eestis kui välismaal;
- on otsusekindel ning sotsiaalselt tundlik, orienteeritud tulemuslikule koostööle;
- juhib tasakaalustatult inimesi, ressursse, protsesse;
- on optimistlik ja suudab edukalt tegutseda pingelolukordades, sh vastuoluliste huvide kontekstis.

Pakume vaheldusrikast tööd akadeemilises keskkonnas ning võimalust panustada Eesti vanima ning suurima akadeemilise organisatsiooni arengukava A2020 elluviimisesse. Palk vastab töö keerukusele. Tööle asumise aeg: esimesel võimalusel alates augustist 2017.

Kandideerimiseks palume saata elulookirjeldus hiljemalt **19. juunil 2017** aadressile personal@ut.ee. Lisaks elulookirjeldusele ootame kaaskirja, milles selgitate oma motivatsiooni ning põhjendate kandidatuuri sobivust TÜ kantsleri positsioonile.

Täiendavat infot jagavad:

rektor Volli Kalm, rektor@ut.ee, 737 5600

personaliosakonna juhataja Kristi Kuningas, kristi.kuningas@ut.ee, 737 5140

Astu
tulevikku

FUJITSU

Fujitsu otsib oma meeskonda majandus- ja personalitarkvara

MÜÜGIJUHTI

Ülesanded: majandus- ja personalitarkvara müük Eestis, müügieesmärkide täitmine, tootetutvustuste tegemine.

Ootused: vähemalt 2-aastane ärimüügi kogemus, arusaamine kliendi äriprotsessidest, iseseisev ja aktiivne kliendikontaktide loomisel, tulemustele orienteeritus, IT valdkonna tundmine.

Kandideerimiseks saada CV hiljemalt 04.06.2017.

✉ cv@ee.fujitsu.com

☎ 6272 308

🌐 www.fujitsu.com/ee/job

USA JA EUROOPA

Trumpi debüüt Euroopas jättis küsimused õhku

USA uue presidendi esimene visiit Euroopasse tõi rahvusvahelistesse suhetesse teistmoodi tooni ja dünaamika, jättes mitmes olulises küsimuses, nagu Pariisi kliimalepe ja NATO kollektiivse kaitse klausel, USA partnerid ebalema.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

Kõige selgemad olid erimeelsused suhtumises kliima soojenemisse. Trumpi visiidi viimane sündmus, maailma juhtivate tööstusriikide tippkohtumine Itaalias, lõppes laupäeval deklaratsiooniga, kus seitsmest riigist kuus kordasid üle 2015. aastal Pariisis kliimalepinguga võetud kohustused. USA kohta märgiti aga eraldi, et riik alles kaalub oma seisukohta. Trump säutsus Twitteris, et ütleb lõpliku otsuse, kas USA jääb lepinguga seotuks või mitte, alanud nädalal.

“Kogu arutelu kliimaküsimuste üle on olnud raske, või pigem ebarahuldav,” ütles Saksamaa kantsler Angela Merkel. “Oleme olukorras, kus kuus riiki, või isegi seitse, kui lisada ka Euroopa Liit, on ühe vastu,” vahendas Bloomberg.

Kohtumise lõppdokument kujunes lühemaks kui tavaliselt, ühisosa kirja panemiseks kulub napp kolmandik varasemate deklaratsioonide mahust. Mitu valitsusjuhti ütles, et kõnelused olid sel korral “otsekohesemad” ja “intensiivsemad” kui varem.

Ka vabakaubanduse üle vaieldi pikalt. USA nõustus lõpuks sõnastusega, mis toetab reeglitepõhist kaubandussüsteemi ning vajadust hoida turud avatud ja tõrjuda proteksionismi, kuid deklaratsioonis jooniti eraldi alla, et ebaausatele kaubandusvõtetele astutakse vastu. Tunnistatakse, et mitte kõik ettevõtted ja inimesed pole globaliseerumisest kasu saanud.

Trump näitas ühtlasi taas, et tal on raskesti aru saamisega, et Euroopa Liidu liikmesriikidel on ühine kaubanduspoliitika. Ta kritiseeris jälle Saksamaa suurt kaubandusülejäaki USAga. Mille peale Saksamaa kantsler Angela Merkel kiitis Saksa kaupade kvaliteeti, kuid osutas ka sellele, et Saksamaa firmad on USAsse teinud suuri investeeringuid ja loonud tuhandeid töökohti. “Minu arvates tuleb neid asju koos vaadata,” ütles Merkel agentuuri AP vahendusel. Merkel sõnas ühtlasi, et ühe riigi väljavalimine, mida rünnata, pole õigustatud.

▲ Prantsusmaa president Emmanuel Macron, USA president Donald Trump ja Saksamaa kantsler Angela Merkel Brüsselis NATO tippkohtumise ühisfoto tegemisel. Edasi siirduti G7 riikide tippkohtumisele Itaalias. FOTO: EPA

Merkel oli Trumpiga eri meelt ka selles, kui kiiresti peavad NATO riigid oma kaitsekulutusi suurendama.

Pariisi leppega palju kaalul

Eriti tugevat veenmistööd tehti aga selleks, et Donald Trump Pariisi kliimalepingule selga ei pööraks. Seda rõhutas USA presidendiga kohtudes isegi paavst Franciscus. USA on Hiina järel suurim kliima soojenemist põhjustavate heitmete tekitaja ning kui USA kliimaleppes lahkuks, on pea võimatu saavutada eesmärke kliima soojenemise pidurdamiseks. Ühtlasi võib see anda ettekäände teistele riikidele lepest lahti öelda. Praegu on sellega liitunud 195 riiki, mis on pretsedenditu saavutus. Leppel aitas sündida kahe suurima saastaja – USA ja Hiina – kahepoolne kokkulepe, mille ta-

ga olid president Barack Obama ja Hiina liider Xi Jinping.

Oma valimiskampaanias nimetas Trump kliima soojenemist Hiina väljamõeldiseks, mille eesmärk on õonestada USA tööstuse konkurentsivõimet, ja lubas sellest lahti öelda. Juba ongi alustatud osa president Obama ajal karmistatud keskkonnanõuete tagasipööramist, milleta Pariisis võetud eesmärkide täitmine on küsitavaks muutunud.

Läinud nädalal läkitas 22 vabariiklaste senaatorit valdavalt fossiilseid kütuseid kasutavatest osariikidest Trumpile kirja, milles kutsuti üles Pariisi kliimaleppes lahti ütlema, kuna see ei võimalda täita valimiskampaanias antud lubadusi majanduse elavdamiseks. Demokraadid läkitasid vastupidise üleskutsega kirja, hoiatades, et kaalul on USA usaldusväärsus ja mõ-

ju maailmas. Ka Trumpi administratsioon on lõhki – on nii mõjukaid pooldajaid kui ka vastaseid. Mitu suurfirmat, nagu Apple, Google, Walmart ning isegi kütusekonsernid Exxon, Royal Dutch Shell ja BP, on teinud lobitööd, et USA kliimaleppes ei lahkaks. Võitlus kliima soojenemisega on ühtlasi võimalus eksportida üle ilma tehnoloogiat, mis probleeme lahendada aitab. Ja lauaäärde jäämine võimaldab arenguid seestpoolt mõjutada.

Prantsusmaa president Emmanuel Macron ütles Trumpile, et USA maine rahvusvahelisel areenil kannataks, kui USA kliimaleppes lahku lööks. Tippkohtumisele järgnenud pressikonverentsil ütles Macron, et usub, et Trump on pragmaatiline ja otsustab jääda. Poliitikauudiste veebileht Axios väitis aga nädalavahetusel, et Trump on usaldusisikutele juba öelnud, et lõbb kliimalepingust lahku.

Merkel: see pole tavaline leping

Angela Merkel ütles tippkohtumisel, et teised riigid jäävad endale kindlaks. Pariisi kliimalepe pole lihtsalt mingi rahvusvaheline leping, vaid põhjapanev kokkulepe, ütles Merkel. Seda teemat kavatseb Saksamaa edasi viia juulis Hamburgis toimival G20 riikide tippkohtumisel. Saksamaa on praegu G20 riikide eesistuja. Kui USA taandub, läheb liidriol Hiinale ja Euroopa Liidule.

Suurima üksmeele saavutas Trump teiste valitsusjuhtidega terrorismivastases võitluses. G7 riigid toetasid ka Briti ettepanekut, et sotsiaalmeedia ettevõtted peavad rohkem tegema, et piirata internetis terrorismi ohutavate materjalide levitamist.

Venemaa kohta kordas G7 eelmisel tippkohtumisel tehtud avaldust, et sanktsioonid on sõltuvuses Minski lepingu täitmisest. Nende kaotamine on võimalik, kui Venemaa võetud kohustused täidab. “Samas oleme valmis kehtestama uusi piiranguid, et Venemaale lisakulu tekitada, kui tema käitumine seda nõuab,” märkisid liidrid. Venemaaga ollakse siiski erimeelsustest hoolimata valmis ühiste probleemide lahendamisel koostööd tegema. Täna on Venemaa presidendil Versailles’ lossis kohtumine Prantsusmaa uue presidendiga.

HÜVITIS

Telia: raha saab kätte lihtsal moel

Telia emafirma selgitas esimest korda, miks nad ei ole Eesti Telekomit väikeaktsionäridele veel hüvitist maksanud.

2010. aastal alanud vaidlus Eesti Telekomit endiste väikeaktsionäride ja Telia Company vahel lõppes justkui mullu novembris. Toona ei võtnud riigikohus menetluse kaebust, et väikeaktsionäridele makstaks viis korda suurem lisahüvitist, kui kahe esimese kohtuastme mõistetud 951 835 eurot. See jäi kehtima Harju maakohut otsus, milles leiti, et aktsiate ülevõtmise käigus ei maksanud Telia väikeaktsionäridele ülevõetud aktsiate eest õiglast hü-

vitist. Seni aga pole väikeaktsionärid veel hüvitist kätte saanud. Telia Company juhatuse liige Henriette Wendt selgitas nüüd kommentaaris, et nad on pakunud Eesti kohtute otsustest lähtuvalt välja lihtsa protseduuri selleks, et iga üksik nõue saaks kiiresti ja kohtuväliselt lahendatud. Vastaspool on aga öelnud, et selline menetlus on liiast, sest kohus on asja juba menetlenud ja nüüd on aeg hüvitist maksta. “Me ei sunni kedagi uuesti kohtusse minema,” ütles Wendt ja lisas, et endised väikeaktsionärid saavad lihtsalt esitada Ellex Raidla büroole avalduse ja oma kontonumbri.

Wendti kinnitusele on paljud endised väikeaktsionärid oma taotluse esitanud ja saanud ka positiivse vastuse. “Menetlusprotsess on lihtne ega ole kuigi aeganõudev. Lähipäevil teeme ka esimesed väljamaksed. Oleme teadlikud, et advokaadibüroo Sorainen on teinud katseid saada vastavale rahasummale ise ligipääs hoolimata asjaolust, et kohus on sellekohased nõuded tagasi lükanud. Meile teadaolevalt ei ole ükski väikeaktsionär volitanud advokaadibürood Sorainen vastu võtma makseid Telia Company AB-It,” seisib kommentaaris.

ÄRIPÄEV.EE

ÄRIPINDADE MÜÜK | ÜÜR | ARENDUSED

KRISTI LEIDSAAR
Kinnisvaramaakler

Gsm: +372 5560 3055
E-post: kristi@skanton.ee

www.skanton.ee

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärke.

ST Tööstusettevõtte Veikand omanik: Saime kaevust välja

AS Veikand avas reedel, 26. mail Pärnus toreدا peoga uue lao- ja kontorihoone Via Baltica ääres.

▲ AS Veikand uue lao- ja kontorihoone avasid pidulikult vorsti lõigates (paremalt) Pärnu abilinnapea Meelis Kukk, ettevõtte juhataja Andrus Sonts, majandus- ja taristuminister Kadri Simson ja YIT Ehituse vastutav spetsialist Tarmo Palk. Vorstilauda hoiavad AS Veikand müügijuht Meelis Vallaste ning AS Veikand tehnoloog Anita Koik. FOTOD: JULIA-MARIA LINNA

“Saime kaevust välja,” kalambuuritses ettevõtte juhataja ja üks omanikke Andrus Sonts, vihjates tõsiasjale, et 1992. aastal loodud ettevõtte alustas aktiivsemat tegevust aastal 2000 Pärnus Kaevu tänaval. Uus kolmekordne hoone kerkis aga Via Baltica äärde Välja tänavale.

Uus hoone läks maksma 1,8 miljonit eurot

Veikandi lao- ja kontorihoone arhitekt on Ene Uustal projekteerimisfirmast EMP A & I, ehitusjärelvalvet teostas P.P. Ehitusjärelvalve OÜ, ehitushanke võitis YIT Ehituse AS. Objekti- ja projektijuht oli Tarmo Teearu, finantseerimishanke võitis Danske Bank.

Kopp löödi ehitusplatsil maasse 1. mail 2016. aastal. Hoone kogumaksumuseks kujunes 1,8 miljonit eurot, millest omaosalus moodustas 50%. Sonts rääkis, et ettevõtte otsis Pärnus pea kaks aastat rendipinda, kuid ei leidnud. “Vajasime hoonet, mis vastaks veterinaarianõuetele,” põhjendas Sonts otstust ise investeerida ja ehitada. Seda otsust mõjutas ka panga soodne, 1,2protsendiline laenuintress. 1850ruutmeetrise üldpinnaga hoonest moodustab ladu 1150 m². 120 m²-le on sisustatud õppelabor, ülejäänud pinnal on kontor ning olme- ja tehnoosid.

“Õppelabor võimaldab müüa mitte ainult maitseaineid, vaid ka tehnoloogiat ja retsepte,” sõnas Sonts.

1060 euroaluse mõötudes alusekohaga ladu

Tehnoloog Anita Koik nimetas õppelaborit tutvustades selle kõige tähtsamaks osaks tootmisruumi, kus toimub tooraine käitlemine. “Siin antakse vorstile hing,” lausub Koik, näidates seadmeid, millega tehakse vorsti valmistamise eeltööd enne, kui toode jõuab suitsuahju ja sealt edasi jahutisse ning seejärel pakkimisse. Koigi sõnul vastab kogu katsetootmine kaasaegse toidutööstuse nõuetele. “Meie eesmärk on tootarendus,” selgitas Koik. “Kui keegi soovib, saab siin katsetada ja teha proovipartiisid,” lisas ta. Kõik laboris olevad seadmed on kohapeal ka müügis.

Hoone esimesel korrusel paikneb lisaks

PANE TÄHELE

Kes on AS Veikand omanikud?

AS Veikandi omanikud on juhataja liige Andrus Sonts (60%) ja nõukogu esimees Vladimirs Polozs (40%), kes on Läti firma PS Komerc omanik. Enamik hankeid tehakse koos, et saavutada suuremat ostujõudu.

laborile avar, 1060 euroaluse mõötudes alusekohaga ladu, kus tarkvaraprogrammi järgi ladustatakse kaupu partiide kaupa. Veterinaar- ja toiduametilt tunnustuse saanud ladu on mõeldud nii tava- kui ka mahekauba, naturaalsoolte ja kuivainete ladustamiseks ja pakkimiseks.

Hoone teisel korrusel asuvad müügiosakond, väljapanekuruum ja kabinetid, kolmandal korrusel on külaliste toad ja köök. Kolmandale korrusele on paigutatud ka 100 kilogrammi liha mahutav kuivlaagerduskapp Dry Ager, kus liha laagerdub 28 päeva. Avamispäevaks oli esimene partii liha laagerdunud ning samal päeval paigutati kappi uus kogus Saaremaa Lihatootjate lihaveise välis- ja sisefileed.

Tihedat koostööd lätlastega

“Kuigi tiheda liiklusega Via Baltica on lähedal, ei kostu ruumidesse liikluse müra,” kinnitas müügijuht Meelis Vallaste.

Hoone avamisel ja pidulikult vorstilõikamisel osalesid majandusminister Kadri Simson, Veikandi juhataja Andrus Sonts, Pärnu abilinnapea Meelis Kukk ja AS YIT ehitus vastutav spetsialist Tarmo Palk.

AS Veikandi peamine partner on Läti hulgi müügi firma PC Komerc. Sontsi sõnustis on koostöös lätlastega loodud sünergia, kus ostud koondatakse Riiga ning sealt saadetakse kaup partnerfirmade kaudu edasi Leetu, Valgevenesse ja Armeeniasse. Kuna kaup tuleb Eestisse Lätist, on siinsele ettevõttele oluline soodne asukoht lõunanaabrite juurde suunduva tee ääres.

AS Veikand tegeleb materjalide, lisainete ja seadmete müügiga Eesti toiduainetööstustele. Peamisteks müügiartikliteks

▲ AS Veikandi uus lao- ja kontorihoone Pärnus valmis ühe aastaga.

▲ AS Veikand tehnoloog Anita Koik näitab uue õppelabori tootmisruumi seadmeid.

on naturaalsooled, vorstikestad, termokahanevad ja vaakumkotid, maitseained, tärklised, juuretised, stabilisaatorid, maitse- ja lõhnaained ning toiduainete tööstuse seadmed ja tehnoloogilised lahendused.

Ettevõtte esindab selliseid maailmas tuntud tootjaid, nagu Kalle GmbH, CDS Hackner, Atlantis-Pak, Bemis, Cargill, Kerry, Raps, Dupont Danisco, Firmenich, Eurocast, Seydelmann, Maja jpt. Veikandil on hoolduskeskus Türil, kus müüakse ja hool-

datakse uusi ja kasutatud toidutööstuse seadmeid.

Sontsi sõnul on Veikandi kliendid üle Eesti asuvad lihatööstused. Tulevikuplaan on arendada e-kaubandust. Oma toodangut väikepakenditesse ümber pakkides püütakse laiendada turgu ka väike- ja hobitootjate seas. Need on eelkõige talunikud, jahimehed ja kodusküpsedajad. Sontsi jutu järgi kasvab Eestis inimestel huvi kodus liha küpsendada.

EHITUS

“Vaikselt juba tuleb viimane buum meelde”

Erasektori suur huvi on ehitusmahu tõstnud mitme aasta kõrgeimale tasemele, rohked tellimused on järjekorrad pikaks venitanud ning mahu ja hindade kasv jätkub.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

“See on tõesti drastiline. Vaikselt juba tuleb viimane buum meelde,” ütles Astlanda Ehituse juhatuse esimees Kaupo Kolsar ehitusmahu jõulist kasvu kommenteerides.

Statistikaameti värsked andmed näitavad, et Eesti ehitusmaht suurenes tänavu esimeses kvartalis aastaga 18%. Ühes välismaal tehtud töödega kerkis maht lausa viiendiku ning turg on viie aasta kõrgeimal tasemel. Ehitusettevõtjad kinnitavad, et statistika ja tegelik elu lähevad kokku.

“Arvestades, kui palju saabub erasektorist hinnapäringuid, siis ei ole nendes numbrites midagi imekspeandavat. See tendents esineb juba pikemat aega. 2017. aastal on see veel hoogu juurde saanud,” ütles Eventus Ehituse juht Lauri Kaska.

Kolsar tõi esile, et oma osa on igakevadisel hooajalisel mahu kasvul, mis algab esimeses kvartalis ja kulmineerub teise kvartali jooksul. Turg elavneb aga tavapärasest rohkem. “Nüüd ongi lisaks hooajalisusele ka näha, et kortermaju ehitatakse oluliselt rohkem võrreldes viimase viie aastaga,” rääkis Astlanda juht.

Kui praegu on mahu kasv kahekohaliste protsendinäitajatega mõõdetav, siis selline tempo Kolsari hinnangul ei jätku ning peab kindlasti rahunema. Ta märkis, et vahepeal oli laenu saada keerulisem, hirm suurem ja

juulgust vähem ning siis tehti projekte palju riuliselt.

“Praegu, kui laenusaaamise võimalus on nii arendajatel kui eraisikutel suurem, on julgus kinnisvarasse investeerida nii arendajana kui ka korteriomaniikuna jälle tõusnud,” ütles Astlanda juht.

Korteriehituse elavnemist näitab ka statistika – tänavu esimeses kvartalis lubati ehitusregistri andmetel kasutusse 1264 uut eluruumi, mida oli 271 võrra rohkem kui 2016. aasta esimese kolme kuu jooksul. Poolled valminud eluruumidest asuvad Tallinna korterelamutes.

Nõudlus on suur – kolme kuuga väljastati ehitusluba 1764 eluruumi ehitamiseks, mida on kolmandiku võrra rohkem kui aasta varem samal ajal. Eelistatum elamutüüp oli korterelamu, teatas statistikaamet.

Kas tunda on ka buumi? “Ma ei räägiks buumist, aga pigem soojenemisest,” ütles Kaska. Astlandat tüüriiv Kolsar avaldas samuti lootust, et buumiks asi ei lähe, kuna finantsasutused on targemaks saanud ning laenu saada pole siiski nii lihtne kui eelmise kümnendi keskel.

Rajatiste ehitusmaht taastub

Peamiselt taristuehitusega tegeleva Lemminkäinen Eesti juht Tarmo Trei ütles, et nende valdkonnas on turg mahu mõttes olnud stabiilne ja erilist kasvu pole märgata.

Tulevikus võib aga tõusu loota ka taristuehituses. Pildi teevad helgemaks valitsuse otsus suunata hulk raha taristu ehitusse. Mahu kasvu hakkab toetama ka Rail Baltic,

▲ Ehitusmahu kasv ei too juurde töökäsi, mis tähendab, et neil, kes plaanivad lähiajal hooneid ehitada, tuleb olla kannatlik, kuna järjekorrad võivad pikaks venida.

FOTO: RAUL MEE

kui plaanid jäävad endiseks ja objekt läheb ehitusse, rääkis Trei.

Kui juba mitu aastat on rajatiste ehitus olnud languses, siis värske statistika järgi pöördus see taas tõusule. Nordea Eesti peaökonomist Tõnu Palm hindas, et langustrend on nüüd ilmselt murtud.

Rajatiste ja taristu vallas on suurtellija avalik sektor. Ikka veel on kasutusele võtata väga suur osa selle perioodi eurorahast, märkis Swedbanki peaökonomist Tõnu Mertsina. Oma roll on mängida ka sügisestel kohalikel valimistel, mis panevad omavalitsused rohkem investerima.

Kuna tellimusi tuleb üha juurde, ent turul tegutsejaid ja töömehi on ikka sama palju, liiguvad ka hinnad tõusujoones. Pikeneb ka tarneaeg. Tellimusi on turul rohkemgi kui ehitusfirmadel jaksu.

“Paraku tuleb enamikule päringutele eitavalt vastata, rääkimata riigihangetest, kus jõuame väga episoodiliselt osaleda,” rääkis Kaska.

Kasv toob järjekorrad

Kolsar ütles, et kasv on, aga ressursi juurde ei tule. Peatöövõtja saab oma tegevust laiendada ainult väga usaldusväärsete inseneride toel, aga turul neid palju pole. “Pigem tuleb neid ise kasvatada ja see ei ole üleöö-tema. Ühtegi head töömeest riulist ei saa, ta on kas üleostmisega või võõrtöötajana saada,” rääkis Astlanda juht.

Uusi projekte tuleb turule mitu korda suuremas tempos kui uusi töökäsi, ütles Kaska. “Peatöövõtjate jaoks on praegu valvust nõudev aeg, sest uue töö võitmisest olulisem on mitte eksida sisendhindade tõusu

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE VAID OMA TEGEVUSELE!

REGISTRAATORID

0,5€ (sisaldab km)

0€

KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.

E-N 10-17, R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

- TÖÖRIISTAD
- ÄRITARBED
- KODU-JA KONTORIMÖÖBEL
- EHITUSMATERJALID
- ELEKTROONIKA
- SPORDIKAUBAD
- KODUMASINAD
- LAOSISUSTUS
- KODUKAUBAD
- EHITUSMASINAD
- VEESÕIDUKID
- VARUOSAD

MEIL ON SUUR VALIK NII UUT JA KASUTATUD KAUPA!!!

www.realisatsioonikeskus.ee
Ehituse 8, Haljala, Lääne-Virumaa
Tel +372 56 444 07
info@realisatsioonikeskus.ee

TÖÖSTUS

Miljardär: Wall Streetil vallandub põrgu

Miljardäril ja tuntud investooril Paul Singeril on Wall Streeti jaoks küllaltki kõle väljavaade. Ta on varsti vallanduva põrgu jaoks mustade päevade fondi kõrvale pannud 5 miljardit dollarit, kirjutab MarketWatch.

Singer, kes juhib 33 miljardit dollarit haldavat riskifondi Elliot Management, kirjutab investoritele saadetud kirjas, et väga pikaajaliseks veninud madala volatiilsuse periood ning uute rekordite purustamine võivad finantsturgude jaoks lõppeda kehvasti. See olukord võib juba peagi realiseeruda, hindab ta.

“Grupimõtlemine ja rahapoliitika valmisolek järgmist krahhi iga hinna eest vältida on viinud volatiilsuse aktsia- ja võlakirjaturgudel väga madalale – see kestab seni, kuni lõpuks läbi saab. Siis on põrgu lahti,” kirjutab Singer investoritele. “See on

kahetsusväärne stsenaarium, mis pakub samas erakordselt häid ja lühikest aega kestvaid investeerimisvõimalusi. Nende ärakasutamiseks peab aga olema kapitali kõrvale pandud.”

Majanduslangusele panustava Singeri viimsepäeva radar ei ole alati täpne olnud. Näiteks 2008. aastal ütles ta, et Föderaalreservi rahapoliitika ning kvantitatiivne lödvendamine (QE; rahatrükk) suurendavad järsult inflatsiooni ja kahjustavad sellega USA majandust.

Seni on inflatsioon olnud küllaltki tagasihoidlik ja majanduse üldine jalgealune paistab stabiilne. Tõsi, majanduskasv ei ole siiski midagi erilist.

Siiski on tähtis jälgida ja teada, mida nn targa rahaga investorid, nagu Singer, oma varaga teevad.

ÄRIPÄEV.EE

TAUST Ehituses viie aasta suurim kasv

Eesti ehitusettevõtte ehitasid esimeses kvartalis eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes kodu- ja välismaal kokku 20% rohkem, teatas statistikaamet. Vaid Eesti ehitusturгу arvesse võttes kasvas ehitusmaht 18%. Tegemist on suurima kasvuga viimase viie aasta jooksul.

Esimeses kvartalis ehitati oma jõul 453 miljoni euro eest, sellest hooneid 343 miljoni ja rajatisi 110 miljoni euro eest. 2016. aasta I kvartaliga võrreldes suurenes hoonete ehitamine 16% ning rajatiste ehitamine enam kui kolmandiku võrra.

Kohaliku ehitusturu kasvule aitas kaasa rajatiste ehitus, mis pöördus pärast 2014. aastal alanud langust taas kasvule. Seni ehitusturгу põhiliselt elavdanud hoonete ehitamine jätkas kasvutrendi ka selle aasta alguses. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasvas hoonetehitusmaht nii uusehituse kui ka remondi- ja rekonstrueerimistöösde vallas.

Välisriikides tehtud ehitusmaht suurenes 2016. aasta I kvartaliga võrreldes ligi poole võrra, põhiliselt hoonetehitusmahtu kasvu tulemusena. Välisriikidesse tehtud ehitusmahtu osatähtsus kogu ehitusmahtu oli tänava I kvartalis 11%.

Ehitisregistri andmetel lubati 2017. aasta I kvartalis kasutusse 1264 uut eluruumi, mida on 271 rohkem kui aasta varem samal ajal. Pooled valminud eluruumidest on korterid Tallinnas.

Nõudlus uute hea asukohaga kvaliteetsete elamispiindade järele püsib. 2017. aasta I kvartalis väljastati ehitusluba 1764 eluruumi ehitamiseks, mida on üle kolmandiku rohkem kui mullu I kvartalis. Eelistatuim elamutüüp oli korterelamu.

Kasutusse lubati 264 mitteelamut kasuliku pinnaga 265 000 ruutmeetrit. Enim lisandus uut kaubandus- ja laohoonepinda. Võrreldes 2016. aasta I kvartaliga suurenes nii kasutusse lubatud mitteelamute pind kui ka maht.

prognoosimisel. Mitte väiksemad järeldused peaksid sellest statistikast tegema kõigile tulevased ehituse tellijad, kes oma äriplaanid koostavad.

Lähitulevikus hooneid tellida soovijatel tuleb seetõttu olla kannatlik. Kolsar ütles, et ehitajad pole ülbed või üleolevaid, vaid ressursi on vähe.

“Tagasiside venimine ei ole tingitud sellest, et keegi on parem või halvem, vaid lihtsalt järjekorrad on pikaks läinud,” tõdes ta.

AINULT VEEBIST

Analüütikute kommentaarid:

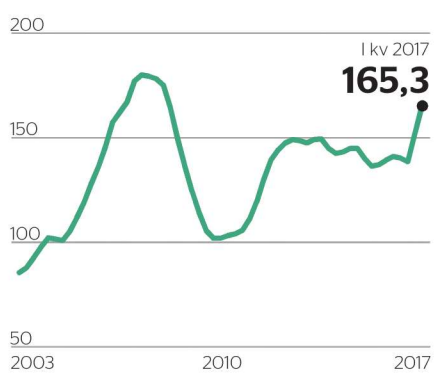
Swedbanki Eesti peaökonomist Tõnu Mertsina: “Eluasemete hinnakasv jääb mõõdukaks”
Nordea Eesti peaökonomist Tõnu Palm: “Hoonetehituse maht rühbib buumiaja tasemele”

www.aripaev.ee

STATISTIKA

Kasv on buumiaja tipu suunas

ehitusmahtuindeksi trend protsentides (2010. aasta kvartalite keskmine = 100)

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

HANGE

Linn läks riigi vastu kohtusse

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee

Reedel kukkus tähtaeg, mil Tallinn peaks täitma rahandusministreeriumi ettekirjutust tunnustada kehtetuks salaomanikega firma Signaal TM võiduga lõppenud hange, kuid linn otsustas pöörduda kohtusse.

Kohus jättis transpordiameti esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamata ehk linna katse ettekirjutus kohtuvaidluse ajaks peatada ei läinud läbi. Kohtuvaidlus ise pole veel alanud.

Ministreeriumi ettekirjutus tuli täita hiljemalt 26. maiks. Selle täitmata jätmisel ähvardab linna sunniraha 1000 eurot. Linnal oli samas õigus kaevata otsus edasi halduskohtusse ning seda ka tehti.

Viieaastase lepingu kõikide Tallinna liikluskorraldusvahendite hooldamiseks võib linn sõlmida Küprosele varjunud

PANE TÄHELE

Tuleb teha uus hange

Tallinna liikluskorraldusvahendite hanke üle algatas ministreerium järelevalve 11. mail.

Taotluse esitas hankel odavama pakkumise teinud, kuid kaotajaks jäänud KiirWarren KL.

Järelevalvemenetluse kokkuvõttest selgub, et transpordiamet sätestas hankedokumentides hankelepingu jõustumise ja teenuse osutamise alguse siduvalt kindla kuupäevaga 1. märts 2017, mis on möödunud, kuid selleks kuupäevaks lepingut ei sõlmitud.

Hankedokumentidest erineva sisuga hankelepingu sõlmimine ei ole seaduslik, mistõttu tuleb hankemenetlus kehtetuks tunnustada, leidis ministreerium.

omanikega firmaga Signaal alles siis, kui ministreeriumi ettekirjutus tühistatakse, Signaali konkurendi KiirWarren OÜ kaebus lepingu kehtetuks jätmine ja otsus rahuldamata jätmisest ka jõustub.

Nimelt esitas hankel odavama pakkumise teinud, kuid kaotajaks jäänud KiirWarren riigihangete vaidlustuskomisjoni kaebuse, mille tõttu ei saa linn veel Signaaliga lepingut sõlmida. “Väiksest asjast nii palju tüli,” ütles transpordiameti jurist Urmas Tammiksaar.

Kuna linn on teinud lepingud liikluskorraldusvahendite hooldamiseks Signaaliga kindlast kuupäevast kindla kuupäevani ning uus leping hankel võitjaga pidi sõlmima 1. märtsil ja vana kaotas siis kehtivuse, oli linn sunnitud kasutama riigihangete seaduse säte, mille järgi võib erandlikel asjaoludel ju-

ba sõlmitud lepingut muuta, et Signaal saaks veel vana lepingu alusel edasi tegutseda.

“Erandlik asjaolu ongi see, et uus hange on igatpidi vaidlustatud. Kõiki asju pole ju vaja lepingusse sisse kirjutada,” sõnas Tammiksaar.

Riigihangetele spetsialiseerunud TGS Balticu advokaat Kristina Laarmaa aga ütles, et hankija suutmatuse hankeprotsessi planeerida ja vaidlustega arvestada ei ole enamasti lepingu muutmist õigustavad asjaolud. “Riigihangete seadus keelab hankelepingul olulised muudatused, välja arvatud siis, kui lepingu muutmise tingivad objektiviised asjaolud, mida ei ole olnud hankijal võimalik lepingu sõlmimise ajal ette näha ja lepingu muutmata jätmise korral satuks ohtu hankelepinguga taotletud eesmärgi saavutamise,” märkis ta.

LÜHIDALT

Sarapuu ei tunnista süüd ja lahkub poliitikast

Ametist lahkuv Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu teatas Raepressi vahendusel, et ei tunnista end süüdi talle esitatud kahtlustuses ja lahkub poliitikast jäädavalt, soovides säästa Keskerakonda. Samuti vabandas ta nõmmekate ees ja palus austada oma privaatsust. Kaitsepoliitsei amet ja riigiprokuratuur menetlevad alates 1. märtsist kriminaalasja, mille raames esitati Sarapuule kahtlustus toimingupiirangu rikkumises eriti suures ulatuses.

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus

kaubaalused.com

Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

SUL ON, MIDA VEDADA
MEIL ON, MILLEGA VEDADA

Haagiste ja lisavarustuse müük • Info 516 1671
E-pood www.haagiseabi.ee • Meie partnerid:

TEKNO-TRAILER EDUARD Uusimaa haagiseabi www.haagiseabi.ee

LADUKS

www.laduks.ee

**TÖÖSTUSUKSED
TULETÖKKEUKSED
LAADIMISSEADMED**

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

INTERVJUU

Kasumi teenimiseks tuleb põletada

Starshipi kullerrobotite laevastiku rajaja Ahti Heinla näeb juba vaimusilmas, kuidas miljonid pakirobid sagivad kogu maailmas.

MARILI NIIDUMAA
marili.niidumaa@aripaev.ee

Äripäev

► Pakiveerobotite puhul on vaja aastaid tööd teha, enne kui asi hakkab teenusena niimoodi tööle, et sellest on kellelegi kasu, ütleb Starshipi asutaja Ahti Heinla. FOTO: EIKO KINK

Skype'i kaasasutajana Eestis tuntuks saanud Heinla asutas koos Janus Friisiga idufirma Starship Technologies 2014. aasta juulis. Meeste idee on muuta viisi, kuidas pakid, toidukaubad ja toit kohale toimetatakse. Kullerrobotid sagivad juba seitsmes maailma linnas, kaasa arvatud Tallinnas, kus veavad toitu kodudesse. Lihtne ja geniaalne. Järgneb intervjuu Ahti Heinlaga.

Kuidas teil õnnestus Starshipiga nii kaua peidus olla? Apple või Amazon hoiavad oma uusi tooteid salajas aastaid. Nemad peavad väga palju vaeva nägema selleks, aga väikesel start-up'il, kus töötab 10–20 inimest, ei ole mingi probleem hoida oma asja salajas. Palju raskem on teha vastupidist – kuidas kõik teaksid meie tootest ja teenusest, et kõik seda ostaksid.

Nüüd vist juba teatakse teist? Arvan, et päris 7 miljardit inimest veel ei tea, mis Starship on, aga oluline osa küll, jah.

Kes on Starshipi edu taga – te ei tee seda üksi? Meil on üle saja inimese. Nimeliselt kedagi esile tuua on raske, olen väga tänulik kõikidele neile, kes on panustanud Starshipi edusse, sest neid on tõesti palju.

Mis on kõige keerulisem olnud? Neid pusletükke on nii palju. Me peame need robotid ehitama. Tegema endast kõik, et robotid oleks turvalised. Peame hoolitsema selle eest, et inimesed saaksid aru, et sellist asja on vaja, et sellest on kasu. Peame hoolitsema selle eest, et robotid oleksid odavad, kuna kullerteenus ei saa olla kalline. Jne, jne.

» **Kõik start-up'id on alguses mingi aja edutud. Transfer-Wise muutus ka alles nüüd kasumlikuks.**

Ahti Heinla

PANE TÄHELE

Ahti Heinlat saad lähemalt kuulata-vaadata Äriplaani, mis toimub 28. septembril. Tegemist on Eesti suurima majanduskonverentsiga, kus peale Heinla astuvad lavale kõnelema veel Antti Moppel, Paul Oberschneider, Ain

Hanschmidt, Rain Lõhmus, Erkki Raasuke jpt.

Saalis on juba üle 300 omaniku ja tippjuhil!

Pääsmed ja programm: <https://pood.aripaev.ee/ari-plain-2018>

Ütleks, et maailmas on palju lihtsamaid start-up'e, kus on võimalik viie inimesega esialgne toode kokku panna ja juba teenida tuhandeid või kümneid tuhandeid ning saada asi äriks käima. Aga pakiveerobotite puhul on vaja aastaid tööd teha, enne kui asi hakkab teenusena niimoodi tööle, et sellest on kellelegi kasu.

Aga järgmiseks aastaks on ettevõtte käive planeeritud? Start-up'i maailmas võib planeerida igasuguseid asju, aga reaalsus on hoopis midagi muud. Meie toode või teenus ei ole veel sellises seisus, et vajutad nuppu ja see eskaleerub sada korda suuremaks. Meil käib endiselt igal robotil inimene kaasas. On täiesti selge, et majanduslikult ei saa selline asi toimida, see on väga kulukas.

Oleme oma robotitega sõitnud rohkem, kui on Maa ümbermõõt. See tähendab, et

meil on palgal inimesed, kes on teinud maakeralle tiiru peale ja selle eest oleme mina ja meie investorid maksanud. See ei ole jätkusuutlik. Ühel hetkel saame panna robotid ilma saatjata käima. Ja see on hetk, millest alates on mõtet meie äri kasvatada suuremaks ja suuremaks. Siis on mõtet hakata rääkima käibe planeerimisest.

Aga palka ometi maksate? Maksame turu keskmist palka. Investorid usuvad meisse ja meil on raha, et inimestele palka maksta, erinevalt paljudest start-up'idest, kus peab väga sente lugema. Ja nii ongi õige. Firma, mida ehitame, on nii põnev, et inimesed tulevad siia ka siis tööle, kui me ei maksa neile kaks korda rohkem kui teised.

Äripäeva peadirektor Igor Rõtov pakkus, et jõukate riikide hulka saamiseks tuleks meil

TELLI BUSSIREIS MEILT!

- 9-52-kohalised bussid
- Juhuveod
- Töölise transport

BUSSTRANS OÜ
tel +372 56 40 525, info@busstrans.ee

UURING

Iga seitsmes pood töötab kahjumiga

Kaupmeeste käive kasvab, aga kasumlikkusega on probleeme, näitas Swedbanki uuring. Kui leping lubaks, sulgeks osa kaupmehi mõne poe.

Sel aastal loodab käivet kasvada 65% kaubandusettevõtjatest, kuid poodide kasumlikkus on müügi- ja tööjõukulude tõttu murekoht, selgus Swedbanki kaubandusettevõtete küsitlusest.

Selgus, et 32%-l kaupmeestest töötab vähemalt üks kauplus kahjumiga. "Üle 1miljonilise käibega ettevõtetest on vähemalt üks kahjumlik kauplus koguni 62%-l," ütles Swedbanki kaubanduse sektori juht Ardo Pajur. "Küsitlustulemuste koguarvestus näitas, et iga seitsmes pood töötab kahjumiga.

32

protsendil kaupmeestest töötab Swedbanki uuringu järgi vähemalt üks kauplus kahjumiga.

Ilmselt on selle olukorra põhjuseks järjest tugevnev konkurents ja marginaali langus. Ligi kolmandik küsitluses vastanud ettevõtetest plaanib mõne kahjumliku kaupluse sulgeda," rääkis Pajur.

Uuringust selgus ka see, et lähema 12 kuu jooksul kavatses 36% ettevõtetest alustada läbirääkimisi üürihinna üle.

13% vastanutest sulgeks kaupluse mõnes kaubanduskeskuses, kui üürihind seda võimaldaks.

Pajuri sõnul saavad lähiajal üha suurema kaalu üürihinna läbirääkimised kaupmeeste ja kaubanduskinnisvara omanike vahel. "Uut kaubanduspinda on endiselt lisandumas ning vakantseid pindasid tekib – võib eeldada, et kaupmehed loodavad saada soodsamaid rendilepinguid," sõnas Pajur.

Swedbank korraldab kaubandusettevõtete küsitlust viiendat aastat. Küsitlusele vastas 193 Eesti jaekaubandusettevõtet. Vastanud ettevõtete 2016. aasta kogukäive oli 2,38 miljardit eurot, mis moodustab 38% sektori käibest.

investorite raha

KOMMENTAAR

Tööjõumaksud on Eestis liiga kõrged

AHTI HEINLA
Starship Technologiesi rajaja

Tööjõumaksud võiksid langeda. Maksud on iseenesest kasulikud, aga on hoolika läbimõtlemise küsimus, millised maksud on kasulikud ja millised mitte.

Arvan, et tööjõumaksud on meil liiga kõrged. Eriti, kui räägime ettevõtetest, kes võiksid Eestisse tuua suurt raha – eksportivad ettevõtted.

Tänapäeval peab ettevõtte, kes ekspordib, olema tar-

galt juhitud, seal peavad olema maailma tippspetsialistid tööl. Ja need inimesed on kallid, neile tuleb maksta palju palka. Kui aga selle pealt maksta teist sama palju maksudeks, siis on selge, et Eesti ettevõtja ei jaksa neid palgata. Eriti rahvusvaheliselt turult. Kui tööjõumaksudel oleks näiteks ülempiir, lagi, siis oleks nende inimeste palgamine lihtsam.

Välisspetsialistide Eestisse toomine aitab luua palju

töökohti, sest võtmeinimesed toovad kokku kohapealt need inimesed, kes tahavad selle tippspetsialisti käe all õppida. Ma arvan, et tippspetsialistide Eestisse toomine võiks käia hoogsamalt, kuid tööjõumaksud on kindlasti üks põhjus, mis seda tagasi hoiab.

Kuigi on veel asju, näiteks ingliskeelne kooliharidus on meil kehv. Paljud tippspetsialistid on pereinimesed ja tekitab küsimus, mis lastest ja perest saab.

maksta kaks korda rohkem palka. Mida selgest arvate? Eestil on majanduslikku potentsiaali palju rohkemaks, kui praegu teeme. Täiesti selge, et kui võrrelda palkasid Inglismaal või Saksamaal ja Eestis, siis Eestis on need kõige madalamad. Ei ole lihtne jõuda teistele natuke edukamatele järele, aga ma arvan, et see on võimalik. Ja eelkõige on see võimalik, kui julged teha muutusi.

Palgad ja elatustase Eestis ei tõuse, kui poliitika eesmärk on hoida sellist *status quo*'d ja vaadata, et "oi, meil oli hea elu viis aastat tagasi, nüüd on see kuidagi läinud halvemaks ja me tahaks jõuda tagasi sinna, kus me olime viis aastat tagasi". Selline mõtlemine ei vii tulevikku, tuleb vaadata ikka edasi. Kui asi, mis meid aitas viis aastat tagasi, enam edasi ei vii, siis tuleb otsida uusi asju.

Kelles näete siin suurimat potentsiaali – kes on maailma muutmise piiri peal? Starship on sel piiril. TransferWise on ennast täielikult tõestanud, seal ei ole enam midagi kahelda. Ja siis on hulk ettevõtteid, mis on varasemas arengufaasis, aga mis on nii riskantsed, et võib-olla hakatakse minu üle naerma, kui ma nende nime ütlen. Seejärest ei ütle.

Vaadates iseenda varasematele ja ka üldiselt Eestis asutatud idudele, siis milliseid vigu peamiselt tehakse? Vigu tehakse väga palju! Kõiki vigu, mis mina olen teinud, ei jõuaks üles loetledagi. Olen olnud seotud umbes kümne *start-up*'iga – asutaja, asutaja-inseneri või võtmetöötajana. Jätame kõr-

vale need, kus ma olen investor või nõuandja olnud. Aga paremini teatakse võib-olla kahte, Skype ja Starship. Ülejäänud on ebaõnnestumised.

Põhiliselt selgub üsna varajases faasis, et asjal ei ole mõtet. Noh, see võib kõlada liialdusena, aga asi peab minema iseenesest. Kui on selline *start-up*, mille vastu ei ole tähelepanu ega huvi, siis asi ei lähe ka.

Kuidas ikkagi Eesti majandusele hoogu anda? Rohkem *start-up*'e võiks olla. Mõelge niimoodi, et Eesti *start-up*'idesse või Eestiga seotud *start-up*'idesse on investeeritud suurusjärgus 400 miljonit eurot. Nende turuväärtus on aga juba tunduvalt suurem, ainuüksi TransferWise'i turuväärtus on tunduvalt suurem, kui see 300–400 miljonit. Majanduslikult on tegemist kasumliku äriaga.

Investeeri 400 miljonit, saad mitmekordselt tagasi. Paljud arvavad, et *start-up*'id põletavad investorite raha ja kunagi sealt midagi tagasi ei tule. Jah, edutu *start-up* on tõesti selline. Aga kõik *start-up*'id on aluses mingi aja edutud. TransferWise muutus ka alles nüüd kasumlikuks.

Kas teile tuleb kasuks see, kui ütlete, et olete Eesti ettevõtte? Viimasel ajal hakkab see juba kasuks tulema. See on muutunud viimase viie või kümne aastaga. Eriti Euroopas. Lääne-Euroopas võetakse Eestit kui võrdset partnerit. Ei ole nii, et kui ütled Eesti, siis mõeldakse, et mingi mahajäänud Ida-Euroopa.

SEADUS

Sester loob tõhusamat valvet kütuseturu üle

Rahandusministeerium hakkab looma kütuse e-keskkonda, mis võimaldab tarbijate lubatud vedelkütuse müügihingute andmeid hallata ja teha järelevalvet reaalajas. Niimoodi oleks tagatud, et tarbijate lubatakse nõuetele vastav kütus.

Rahandusministeerium esitas kooskõlastusringile vedelkütuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Eelnõu eesmärk on vähendada pettusi ja parandada konkurentsitingimusi kütusesektoris ning lihtsustada asjaajamist maksu- ja tolliameti, kütuse müüjate ning laopidajate vahel, seisis ministeeriumi pressiteates.

Rahandusminister Sven Ses-

ter ütles, et kütusesektoris on juba varem ellu viidud samme, mis vähendavad maksupettusi, samas jõuab tanklatesse ikka veel teadmata päritolu ja küsitava kvaliteediga kütust. "Kui-gi sektoriga seotud maksukahjud on viimastel aastatel oluliselt vähenenud, on need siiski veel märkimisväärselt suured: aastast tekitatakse kütuselt tasumata maksudena pea 30 miljonit eurot aktsiisi- ja 20 miljonit eurot käibemaksukahju. Maksude tasumata jätmise ei tohi anda konkurentsieelist turul tegutsemisel," ütles Sester.

Olukorra parandamiseks luuakse eelnõuga alus kütuse e-keskkonna loomiseks (kütuse käitlemise andmekogu ehk KKS). Selle rakendamisel ei pea

kütuse müüjad enam maksu- ja tolliametile vedelkütuse aruandeid esitama, kuna kõik vajaminevad andmed on nii ametile kui ka kütuse käitlejatele kättesaadavad andmekogust. Kütuse käitlejate jaoks vähendab e-keskkonna loomine ka paberdokumentide koostamise vajadust.

Samuti luuakse õiguslik alus laovarvestuse ja aruandluse andmekogu (LJS) asutamiseks. Selle eesmärk on maksu- ja tolliametile reaalajas kütuse laotoimingute andmete kättesaadavaks muutmise, võimaldades ametil teha operatiivsemat ja tõhusamat järelevalvet kauba liikumise üle nii üksikus laos kui ka ladude üleselt.

ÄRIPÄEV.EE

Äripäeva Infopank

Sisesta ettevõtte nimi, registrikood või isiku nimi

Kõigi Eesti ettevõtete taust ja seosed Äripäeva Infopangast!

ÄRIPÄEVA INFOPANK

Äripäeva Infopank | telefon: (+372) 667 0008 | e-post info@infopank.ee
www.infopank.ee

Äripäev

Raamatut toetavad:

klubihind
30,50
tavahind 38,50

BÖRSI- KAUPEMINE KUI ELATUSALLIKAS

PSÜHHOLOGIA • DISTIPLIIN
KAUPEMISE TÖÖRIISTAD JA SÜSTEEMID
RISKIKONTROLL • KAUPEMISE HALDAMINE

DR ALEXANDER ELDER

BÖRSIKAUPELEJA JA MENURAAMATUTE AUTOR

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripeev.ee/raamatud

KOMMENTAAR

Üks on loll ja teine idioot

Küll on endisel rahaministril Jürgen Ligil ja kapo juhil Arnold Sinisalul raske elu – esimese meelehärmiks juhiv riigi rahandust idioot, teist tülitavad tööle kandideerivad lollid.

Kui esimene avaldus on tuntum, siis teine kõlas eelmisel nädalal Pärnu juhtimis-konverentsil. Naeru kajas hiljem nii sõnavõtudes kui ka lavalt. Vaat kus lollid, roinivad tööle. Tundsin end kummaliselt saalis ja ka varem Ligi avaldust lugedes. Ühelt poolt sellepärast, et tõlgid aitasid meie arutlemiskultuuri vahendada ka väliskülalistele, teisalt seetõttu, mis konverentsil varem oli toimunud.

Kahe päeva jooksul astusid nimelt Pärnus Eesti viiesaja helge pea eest lavalt läbi tipud ja edukad siit- ning sealtpoolt piiri. Nende kogemusest ja läbilõigilugudest kõlas koorina: kaugemale jõudmiseks läheb tarvis mitmekesisust. See tähendab erinevaid inimesi, eri seksuaalset sättumust, mentüülikuid, päritolu, arusaamu, seisukohti, maailmavaateid. Ühesõnaga sallivust. Ainult nii saab luua midagi, mis läheb korda suuremale hulga.

Erinevused ei muuda inimest lolliks, idioodiks, lumehelbekeseks või kellekski, keda represseerida sõnades või tegudes. Kui keegi nii arvab, siis kõneleb see ilmselt rohkem sellise arvamuse kujundajast, kes peab enda paremas valguses näitamiseks teisi alandama.

See ei ole naljakas

Teistpidi võiks neid väljaütlemisi vaadelda naljana ja kaasa muhelelda, kuid seda on keeruline teha, sest nii kõnelevad inimesed, kelle päralt on lava ning keda töö tõtu peetakse eeskujuks.

Mis eeskujut see annab? Et kui minuga nõus ei ole, siis võib kohe sildi külge panna ja mutta tampida? Mis arutelu see selline on ja kuhu see viib?

Saati võib pendel ka pöörduda – ja siis võivad varem teisele sildi otsaette kleepija mõtted, teod või ideed muutuda naeruväärseks, lolliks või idiootlikuks. Sellise vastase omaks, kes on lindprii ning tuleb lõmastada. Teisiti mõelda ei tohi. Jah, kättemaks oleks küll magus, kuid täiesti tarbetu aja ja energia raiskamine surnud ringis.

Nii oskamegi öelda, aga ei oska kuulata, kirjeldas eestlaste suhtlemisoskust parima juhi konkursi finalist ja EFTEN Capitali juht Viljar Arakas. Kuuldut mõttega kuulata aga ei oska. Samal ajal kades-tame näiteks Rootsi ühiskonnakorraldust ja majandust, kuigi naeruväärstame sealset arutlemiskultuuri, mis eeldab eri arvamus-
tega arvestamist.

RIVO SARAPIK
toimetaja

Erinevused ei muuda inimest lolliks, idioodiks või kellekski, keda tuleb represseerida.

KOLUMN

Sest nad ei saa aru ja neid ei huvita

“Nutt tuleb peale ja käed langevad rüppe,” kurtis mutike, nähes, kuidas pörsad peenramaa olid ära sonkinud. Oh, oleks ta veel näinud, mis Eesti poliitikas toimub!

Lõppev nädal meenutas võistluse “Kes omadele rohkem keerab?” lõppvoor. 9. mai ebaõnnestunud kommentaarid ja näpuviibutamine näpuviibutajale polnud veel jõudnud vaibuda, kui Mihhail Korb komistas ja Arvo Sarapuu ehmatas. Mis toimub?

Vastus võib osutada lapsikuse nihtsaks. Keegi ei tea, mis toimub. Tegijad ise ka ei tea. Või, õigemini, teavad tagantjärele. Sven Mikser lausus kunagi tabava lause ühe tippoliitiku kohta, et too saab ise ka aru, mida ta mõtleb, alles siis, kui kuuleb, mida ta ütleb. Nii praegugi.

Taipamine tuleb liiga hilja

Oma mõtetest ja tegudest ja nende mõjust saadakse aru alles siis, kui need on avalikkuse kaudu endale tagasi peegeldatud. Martin Repinski ei saanud aru, et minister ei tohi oma kitsepidamise asjus vassida. Mailis Reps ei mäletanud, et minister ei tohi valetada, eriti, kui tema jutt on lindis. Mihhail Korb ei mõistnud, et minister ei tohi oma hetkelise ebamugavuse maandamiseks loopida valitsuse ametlikust liinist erinevaid loosungeid.

Kolmest kaks on ametist enneaegu lahti saanud. Võib-olla oleks skoor kolmest kolm, kui Repsi kaasus poleks olnud ajal, mil Ratase valitsuse tekitatud ootuspalang oli alles tipus ja skandaali keskmesse sattunud minister peesitas Edgar Savisaare kukutamise aupaistel.

Raske on teada, mis teed, kui sul pole aimugi, miks teed. Praeguse koalitsiooni kokkupanijatel oli ainult üks idee – võim. Kaks tükki tahtsid või-

AGU UUDELEPP
EBSI dotsent

Keegi ei tea, mis toimub. Tegijad ise ka ei tea. Või õigemini, teavad tagantjärele.

mule jääda, üks tahtis võimule saada. Sellega on nende tegelik programmid olnud algusest peale täidetud – Reformierakond on kukutatud. Kuid mis edasi?

Riigi arendamise plaani polnud ega pole. Keskerakonnal pole pärast pikka opositsioonis istumist õrna aimugi, kuidas valitseda. Kitsamas ringis kipuvad ministrid kurtma, et õnne õuele toomiseks ei piisagi paljast heast tahtest. Suure pildi nägemist ja terviku tajumist ning peale kõige muu veel raha on ka tarvis.

Sellest viimasest on aga puudus suur. Nii suur, et seda üritatakse leida kõigi mõeldavate ja mõeldamatute vahenditega. Automaks tuleb ja ei tule. Mingsi pakendite lisamaks või mis iganes tuleb või ei tule. Abikaasade ühisdeklaratsioon kaob või ei kao. Vaid lihtsa maksusüsteemiga on lihtne – see ei ole enam lihtne.

Ainus idee – võim

Miks? Sest idee on asjaosalistel sama mis ennegi. Võim. Võim iga hinna eest. Jüri Ratast ei huvita, mis saab viie või kümne aasta pärast. Ta teab, et kui Keskerakonna fraktsioon läheb riigikogu selles koosseisus lõhki, siis laguneb ka valitsus ja Ratas läheb ajalukku suure ebaõnnestujana.

Yana Toomi ei huvita, mis on Eesti riiklikud ja eestlaste rahvuslikud huvid. Tema ajab vane asja nii suure kui ka väikse tähega ning hoolitseb oma hääle eest. Mihhail Korb võis tagasi astuda, kuid Toom teatas oma valijatele, et see oli suur viga. Võib-olla löi mõttes käega, et vahet pole, kui eestlased ei vali teda niikuinii, siis tema ei vali sõnu ka.

Oudekki Loonet ja Olga Ivanovat omakorda ei huvita, mis valitsusest saab. Nemad on riigikogu liikmed ja teavad, et järgmistel valimistel on neil va-

ja oma hääli, sest partei omi andvat kohta nimekirjas ei tule.

IRLi ei huvita, et nad surevad sellesse koalitsiooni. Vähemalt 2019. aastani on leival vorst ka peal. Sotse ei huvita, et maksuraha kolib Lähti, kuid alkoholist tingitud sotsiaalkulud jäävad Eestisse. Vähemalt ollakse pildil.

EKREt ei huvita, et nende ideed Eestist kui sõltumatust saarest on meie maanurgas utoopia. Vähemalt ollakse pettunutele ventiil ja selle survega loodetakse saada Stenboc-ki majja.

Ning lõpuks – Reformierakonda ei huvita, et neil endal ka ühtegi uut ideed ei ole. Võimule tahetakse tagasi.

Kui küsite, kuhu Vabaerakond jäi, siis noid ei hakka mainimagi. Neil pole isegi seda ideed, mis ülejäänutel.

Eesti poliitika on nagu pioneerilaagris õises telgis sääskede püüdmine: kuulmise järgi vehitakse tühja, ise saab õudsetou ning hommikuks võtab sügelemine une ära.

Elu oleks lihtsam, kui oleks plaan või telgiasukatel näiteks taskulamp, mille valgel sääsed enne uinumist kinni püüda. Kuid plaani pole ehk taskulampi ei saagi põlema panna, sest see on kadunud. Mis ajab laksijaid veel eriti vihale, sest ei jõuta kuidagi kokkuleppele, kes, lurjus, lambi ära kaotas.

Nii võibki süüdistada oma telgi asukaid, naabertelgi rahvast, teise laagri elanikke või kehva kliimat, mis on tekitanud suurel hulgal vereimejaid. Kasu pole sest kõigest muidugi midagi, sest söim riiki ei arenda ning sääski ei sega.

Mis võiks olla lahendus? Järgmine kord enne matkale minekut võiks otsustada, kuhu ja miks minnakse, ning kuulata kogenud rändurite nõu. Sest muidu on kõik rändurid omadega rabas.

KOMMENTAAR

Kaua peab kuritarvitusi kannatama

Saneerimiseaduse parandamisega viivitamine lubab seda pidevalt kuritarvitada ja peale saneeritavate firmade kannatub ka saneerimise renomee.

Eduka saneerimise eeldused pole keerulised. Selleks on vaja alustuseks korralikku ettevõtet, mida on üldse mõtet saneerida. Saneerimise mõtte seisneb selles, et ettevõtte ise on selline väärtus, mida on kasulik säilitada, mille likvideerimine tekitab rohkem kahju. Näiteks väikesed projektijuhitamisega tegelevad ehitusettevõtted selleks enamasti ei sobigi, sest neil ei ole eriti muud kapitali kui usaldus, inimesed ja referentsid. Nende säilitamiseks ei ole tarvis ettevõtet säilitada, seda kõike on võimalik kiiresti ja lihtsalt mujale ümber kanda.

Teiseks tuleb tegutseda õigel ajal. Praktikaks alustatakse saneerimismenetlusega siis, kui ollakse juba sunni-

JAANUS MODY
Cobalt Advokaadibüroo
juhtivpartner

Praktikas alustatakse saneerimismenetlusega siis, kui ollakse juba sunnitud pankrotiavaldust esitama.

tud pankrotiavaldust esitama. Sellises staadiumis ei ole enam võlausaldajatel eriliselt usaldust ettevõtte vastu, samuti on ettevõtte väärtus oluliselt kahenenud.

Usaldus on hädavajalik

Ausus ja läbipaistvus on mõõdapäasmatud. Kuigi ka saneerimises on suurematel võlausaldajatel ja võlausaldajate arvul oluline mõju, on sisu poolest tegemist eelkõige ettevõtte ja selle võlausaldajate

kokkuleppega. Usalduseta on lisaks juriidilistele probleemidele ka sisuliselt ettevõtet väga raske säilitada.

Vaja läheb professionaalset nõustamist. Paljud saneerimismenetlused on püsti pandud ning -kavad koostatud küllaltki kaheldavatel alustel. Ettevõtja ise enamasti tunneb, et tal on liiga tehtud, ning üritab oma õigust taga ajades oma eesmärgi saavutada, saneerimismõistustajad võetakse vaid ettevõtja välja mõeldud kavade kinnitamiseks. Seda tehes rikutakse tihtilugu elementaarseid saneerimismenetluse põhimõtteid ja võlausaldajate õigusi.

Oluline on, et saneerimismenetluse kaasatakse õigel ajal professionaalsemaid nõustajaid ning nendega ka arvestatakse.

Edu eeldab efektiivset spetsialiseeritud kohtupidamist. Saneerimine erineb oluliselt

klassikalistest tsiviilkohtumenetlustest. Lisaks õiguse järgimisele peab saneerimismenetlus olema ellu viidud eriti kiirelt ning majandust sügavuti tundvalt.

Kuna saneerimisi pole eriti palju, oleks hea, kui sellele spetsialiseeruks põhjalikult vastavad kohtunikud.

Maine käib alla

Aastaid on oodatud saneerimiseaduse täiendamist. Vajadus on aastaid tagasi selgeks tehtud, analüüsid ja muu olemas. Saneerimiseaduse täiendamine pole küll teistest olulisem ega ainuke meede, kuid selge on, et sellega viivitamine võimaldab saneerimismenetlust pidevalt kuritarvitada ning lisaks ebaõnnestunud saneerimistele kahjustub saneerimise enda renomee aina sügavamalt. Mida aeg edasi, seda raskem on saneerimise mainet taastada.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja
kaastoid vajaduse korral lühendada.
Toimetust kaastoid ei tagasta. Kõik ajalehes
Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid,
fotod, teabegraafika (sh päevakajalised,
majanduslikul, poliitilisel või religioosel
teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed
ning nende reprodutseerimine, levitamine
ning edastamine mis tahes kujul on ilma
ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte
pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee
või tel (372) 646 3363.

JUHTKIRI

Ehitusse lubatud ekstraraha ajab pilli lõhki

See, et ehitustööd on kännu tagant lahti pääsenud, heidab veel ühe kivi linnahalli ja üürimajade projekti pihta.

“Ehituses 20 protsenti kasvu!” kuulutab statistikaamet uudist, mida võib ka kraanade arvu suurenemise järgi aimata. Hoonete ehitus on mahult jõudnud rekordaasta kõrgusele ja ka muid ehitustöid on koguni kolmandiku võrra rohkem kui aasta tagasi.

Äripäeva hinnangul saab hoogsalt käima läinud ehitamine hakkama ka riiklike üürimajade ja linnahalli projektita, võtame selle kulu maha.

Juba eelmisel aastal pööras ehituses kaks aastat kestnud kahanemine tagasihoidlikule tõusule, tänava aga on mõnes kohas juba tunda buumilõhna – järjekorrad venivad ja hinnad tõusevad.

Eksport enneolematul kõrgusel

Analüütikutelt saavad ehitajad kiita selle eest, et välisriikides ehitamine on kasvanud koguni poole võrra. Ka mahult võtab eksport ehitusest juba üle 10 protsendi ja see number pole kunagi nii suur olnud.

Põhjanaanabrite hangetel osalemiseks on ettevõtted pikalt eeltööd teinud ja tulemused hakkavad tulema. Nii teatas Nordecorni ja Lennart Alpstali firma ühissetevõtte Rootsis kortermajalepingust, Merko Norra haigla juurdeehitusest, Rootsis on jalg

kindlalt maas TMB Elemendil, kui näiteid tuua suurematel.

Selles, et rajatiste – teede-sildade-tras-side – ehitamine on käima läinud, on süüdi ühelt poolt euroraha tsükel, mis on lõpuks ometi tuurid sisse saanud. Teine põhjuse pool on aga omavalitsustes. On ju kohalike valimiste aastal hädasti vaja betooni ja asfaldi valatud objekte, millega endale tagasivalimist tsementeerida. Kui praegu alustada, siis sügiseks veel jõuab.

Kas nimetada kasvu soojenemiseks või kuumenemiseks, ekstraraha pole mingit põhjust juurde kühveldada. Sestap maksab valitsusel kainelt otsa vaadata linnahalli renoveerimise ja üürimajade ehitamise projektile ja need eelarvast maha tõmmata.

Eelarve tuludest on mitu maksurida juba kadunud või vähemalt kahtluse alla pandud, uute tuluteenimise kohtade otsimise asemel on mõistlik üle vaadata kulud. Selle eest, et riigieelarve miinus kujuneb planeeritust suuremaks, on hoiatanud juba kõik arvestatavad institutsioonid. Nende kahe projekti raha kokku on suurusjärgus 100 miljonit, küllaltki suur auk.

Linnahall sellisesse seisu jääda ei saa ja ka suurte ürituste korraldamise koht kulaks ära, selle üle keegi ei vaidlegi. Ohutu-

le lööb põlema see, et erainvestorid pole pakutud tingimustel sellega nõustunud, nii ähvardab see jääda rajajate püsivaks kuluks. Tallinna linnal võiks Saku Suurhalli kahjumid veel meeles olla. Sama kaheldava väärtusega on üürimajade projekt.

100 miljonit eurot ehitusele turbokäiku sisse ei pane, selle kvartali maht ulatus üle 450 miljoni euro, aga abiks oleks ikka. Aga riigi enda rahakotile pole kasulik, sest iga lisanduv maht lööb hindu üles.

See aeg veel tuleb

Needsamad 100 lisamiljonit võivad aga kulda väärt olla siis, kui Eesti saab nii rikkaks, et euroraha vool lõpeb. Kõrge elatus- tasemega Suurbritannia lahkumine liidust toob selle aja meile arvatust lähemale ja siis on ehituse turgutamine nii vajalikum kui ka odavam. Tark säilitaks selleks ajaks reserve.

Ehitajatele meenutame lohutuseks, et majandusministri ehitusplaanis on sees veel tee-ehitust, raudteid ja lennujaamu.

LOE ÄRIPÄEVAST

Uudis “Vaikselt juba tuleb viimane buum meelde”, tänases lehes lk 8-9.

REPLIIK

Käpad käbil ja esihambad pikal

Eesti valija saatus paistab olevat sattuda vihma käest räästa alla ja siis jälle vihma kätte.

Sellal kui ühiskonnas valit- ses veel üsnagi laiapõhjaline rõõm Keskerakonna võimule saamise pärast, lajatas meedia- õppejõud Tiit Hennoste: “Loodan, et see valitsus kaob võimalikult kiiresti ega tule enam kunagi tagasi. /---/ Asi pole poliitilistes vaadetes, vaid inimestes.”

Asi on muidugi alati inimestes. Poliitikute puhul on lihtsalt nii, et varem või hiljem hakkab inimlik pale poliitilise

VILJA KIISLER
ajakirjanik

» Rõõm Keskerakonna võimule saamise üle oli suuresti rõõm Reformierakonna eksiili saatmise pärast.

rüü alt välja paistma, ja siis lähed tihtipeale jamaks. Ent asja teine pool on see, et inimesed lihtsalt tüdinevad ühtedest ja samadest nägudest ära. Rõõm Keskerakonna võimule saamise üle oli suuresti rõõm Reformierakonna eksiili saatmise pärast.

Nüüdseks on ka need, kes tahtsid Keskerakonnale ikka aega anda, maa peale tagasi tulema hakanud ja oravad rübelevad uuesti võimule nii agaralt, et taltsutamatu univertsaalminister Jürgen Ligi peab neid korrale kutsuma.

Keskerakondlaste maksu- jandid ja aina pikenev karvane kuritegevussaba on küll kurvad vaadata, aga vähemasti ühe eest tuleb peaminister Jüri Ratas kiita: häta jäänud ministrid on kiiresti välja vahetatud. Oravad oleksid jäänud, käpad käbil ja esihambad pikal, vanduma, et seesinane puunott, mis näitab meile ennast luuavarrena, on tegelikult kirikutorn. Selline trikk võib isegi läbi minna, ainult rääkija peab ise seda uskuma. Sellevõimelisi mehi-naisi on Eesti poliitikas väga vähe.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kui palju klienti kuulata?

Milline on Kaubamaja kontseptsioon ning miks peab kliendile elamusi pakkuma, räägib kaubanduse pooltunnis Kaubamaja tegevjuht Erkki Laugus. Juttu tuleb ka sellest, kui palju Kaubamaja klientide ettepanekuid kuulab.

► Raadiosaadet “Äripäev eetris” saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

38%

eestlastest eelistab veebipoest tellimiseks nutitelefoni, populaarsuselt oli see kolmandal kohal, millenniumilastest eelistas seda koguni 58%.

1352

IDEED

PIDUPÄEVA KORRALDAMISEKS

Pidupaev.ee

best marketing

www.bestmarketing.ee

► Ferrari värske 812 Superfast on oma V12 mootoriga tõeline müügihiit. FOTO: EPA

LUKSUSBRÄND

Ferrari – pigem Apple kui Volkswagen

Ferrari on kahtlemata tuntud kui ülikallite sportautode tootja ning vormel 1 karusselli kõige kuulsam võistkond, kuid Ferrari kui börsil kaupleva aktsia narratiiv on muutumas. Ferrari pole mitte luksusauto, vaid luksusbränd.

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

Mai alguses avalikustatud majandustulemused kinnitasid, et Ferrari pole tavaline autotootja. Itaalia autotootja EBITDA kasum kasvas esimeses kvartalis 29,5%-le aastatagusest 26,3%-lt. Tegu on väljapaistva saavutusega tööstuses, kus kahekohaline marginaal on pigem erand kui reegel.

Näiteks Ferrari endise emafirma Fiat Chrysler Automobiles EBITDA marginaal on 11% ning General Motorsil umbes 13%. Kui me toome aga võrdluse veel luksuskaupade tootjad, siis näeme, kuhu Ferrari paremini liigitub. Apple'i marginaal on 31,6% ning luksuskaupade tootja Hermès Internationali marginaal 36,5%.

Autosid kasutatakse söödana

“Sellised kasumimarginaalid näitavad, kuidas Ferrari õngitseb koos teiste luksusbrändidega sama järve ääres,” kommenteeris Bloombergile Mediobanca analüütik Massimo Vecchio. “Nad kasutavad enda autosid söödana.”

Majanduse paranedes on tekkinud üha rohkem rikkaid ja luksusbrändide omanikud lõikavad kasu finantskriisi mõju haju-

misest. Hermès teatas hiljuti oodatust paremast müügi kasvust ning LVMH ja Gucci omanikfirma Kering naudib samuti kasvavat nõudlust firma brändide järele Hiinas ning taastuvat nõudlust Euroopas.

Seos luksusbrändidega ei ole üksnes analüütikute või investorite väljamõeldis, ka Ferrari juhtkond saab sellest väga hästi aru. “Saime just lisamotivatsiooni viia organisatsiooni edasi,” viitas Ferrari tegevjuht Sergio Marchionne tulemuste teatamise järel Hermès kasvanud kasumimarginaalile. “Arvan, et see on Ferrari tege-lik siht.”

Marchionne üks argumente 2015. aastal Ferrarit börsile viies oligi just väide, et ettevõtet peaks hindama kui luksuskaupade, mitte autotootjat. Skeptitsism oli oodatud, sest börsil puuduvad edukad näited nišiautotootjatest. Nüüd paistab, et Marchionne soov on täitumas. Huvitav on veel märkida, et Ferrari nõukogus on liikmeid LVMHst, Mandarin Orientali hotelligrupist ja Apple'i asepresident Eddie Cue.

Ferrari on aga seadnud endale piirangu, millega seisab nüüd silmitsi. Varem oli tootmine piiratud 7000 autoga aastas, kuid mullu toodeti juba 8014 autot, tänavu prognoositakse 8400 ning järgmine aasta 9000 auto tootmist. Piirangu eesmärk on hoida autod eksklusiivsed ja haruldased.

A Äripäeva Akadeemia

07.06.2017

1 osaleja soodushind
399 € (km-ga 406,80 €)

Registreerides 2 või enam osalejat
319 € / in (km-ga 382,80)

Kehtib kuni 02.06.17

Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Tulemuslik enesejuhtimine

Kuidas juhtida oma tööd, elu ja tulemusi alustades iseendast?

Kaido Pajumaa

4
vaba
kohta!

99 Sellised kasumimarginaalid näitavad, kuidas Ferrari õngitseb koos teiste luksusbrändidega sama järve ääres.

Mediobanca analüüti Massimo Vecchio

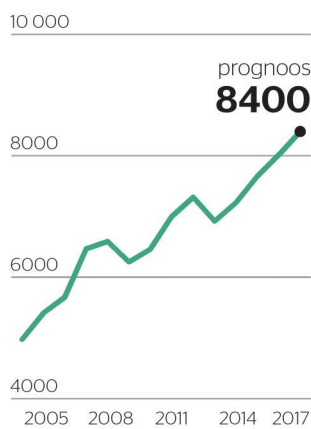
HIND Aktsia on tänava tublisti ralinud

Ferrari aktsia hind USA dollarites

HIND Müük on märgatavalt kasvanud

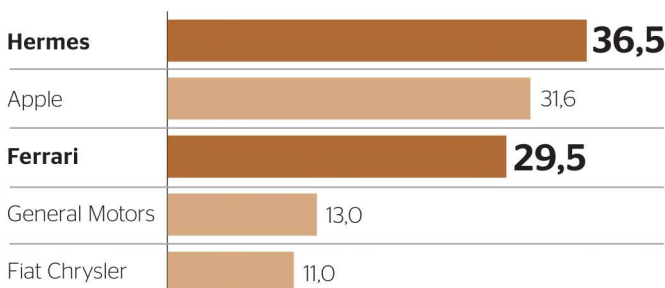
müüdid autode arv

VÖRDLUS

Ferrari on kasumlikkusest sarnasem Apple'iga kui teiste autotootjatega

EBITDA marginaal, %

ALLIKAS: BLOOMBERG, FERRARI

Marchionne sõnul uurib juhtkond, kuidas suurendada müüki üle 10 000 auto aastas ning selle aasta lõpuks peaks firma uue plaani investoritele teatavaks tegema. Marchionne valas veel õli tulle, öeldes, et senised 2017. aasta eesmärgid on kõigest miinimum ja firma võib neid järgnevate kvartalite jooksul tõsta. See jutt on muusika aktsionäride kõrvadele.

Ferrari rong juba läinud?

Ferrari aktsial on alates börsile tulekust läinud väga hästi ja ainuüksi selle aasta algusest on väärtus kolinud 47,4%. See on viinud aktsia 7 dollarit üle analüütikute keskmise hinnasihhi ning ettevaatava kasumi-hinna suhte (P/E 27,8) poolest pole aktsia samuti just odav, kuigi luksuskaupade tootjatel ongi kõrgem P/E suhe.

Kuna Ferrari suurendab tootmismahutu ja on suutnud hinnatõusuga ka kasumimarginaali kergitada, ei ole tulevik üldse halb. Küll aga on mõlemad tegurid paraku piiratud iseloomuga ning seetõttu ei saa prognoosida Ferrarile samasugust kasvu nagu näiteks Teslale. See tähendab, et investorid peavad endale selgeks tegema, kui palju lähiaastate tõusu on Ferrarisse juba sisse hinnatud ja kui palju võiks firma veel kasvada, kaotamata oma eksklusiivsust ning luksuskauba tootja staatust.

Aston Martin Ferraril jälgedes

Kes tunneb, et on Ferrari rongist maha jäänud, sellel ei maksa meelt heita, sest peagi võib börsile saabuda uus võimalus.

Anonüümsetele allikatele tuginev Bloomberg kirjutab, et Briti sportautode tootja Aston Martin kaalub aktsiate avaliku esmaemissiooni (IPO) 2018. aastal. Ferrari börsiedu julgustab kindlasti firma avalikuks muutma ja märgid viitavad, et Aston Martin on võtnud Ferrari mudeli osaliselt eeskujuks. Ferrari aktsia hind viitab, et firma väärtus on 16kordne EBITDA kasum. See annaks Aston Martinil turuväärtuseks 3,25 miljardit dollarit.

Aston Martin viib alles teist aastat ellu uue tegevjuhi Andy Palmeri seitsme aasta pikkust strateegiakava ning Ferrarist on firma veel kaugel maas. Esiteks müüs Aston eelmisel aastal umbes poole vähem autosid kui Ferrari. Teiseks ei teeni nad järjepidevat kasumit – erinevalt Ferrarist – ja marginaal kannatab restruktureerimise tõttu. Kolmas probleem on asjaolu, et kuigi Astoni autod on ilusad, ei suuda nad küsida sama hinda mis Ferrari.

Erinevusi on palju, kuid kõik loetletud probleemid on lahendatavad.

PUIDUTÖÖSTUS

Stora Enso aktsia on aastaga tublisti kosunud

Eestiski tegutseva Soome puidukontserni Stora Enso aktsia on aastaga mitukümmend protsenti tõusnud.

Kuigi paberitootjad on survel, teatas Stora Enso, et suutis selle aasta esimeses kvartalis käivet kasvatada – ja seda esimest korda viie aasta jooksul. Käibeks kujunes 2,5 miljardit eurot möödunud aastase 2,4 miljardiga võrreldes. Samuti jätkuvad Rootsi tootmisüksusega reorganiseerimise läbirääkimised. Samas jäädi siiski kahe miljoni euroga kahjumisse, kuid võrreldes möödunud aasta

51

protsenti on Stora Enso aktsia viimase 12 kuuga tõusnud.

sama ajaga suudeti tulemust 0,2 miljoni euro võrra parandada.

Investorite jaoks on huvipakkuv kontserni dividendipoliitika: Stora Enso on välja öelnud, et maksab 50% puhaskasumist investoritele välja. Sel aastal kujunes dividendiks 0,37 eurot aktsia kohta.

Ettevõtte tulemused ajendasid Zacks Investment Researchi analüütikuid aktsiale antud soovitusi ümber hindama. Nii muudeti müügisoovitust ostusoovituseks ning aktsia hinnasihki kergitati 13 euro peale.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hois EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga										
Danske Bank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	-	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	150
Citadele Pank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
Versobank	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
DNB	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Krediidipank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500
Inbank	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Jooksev hois EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
Danske Bank	-	0,00
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	-
Citadele Pank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hois USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga							
Danske Bank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Tallinna Äripank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Citadele Pank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
Versobank	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
DNB	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)
Krediidipank	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	-	-	-	-	-

Kursid on päeva jooksul korrigeeritud; (3) personaalpankunduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgil. Äripanga jooksva hoise intressimäär on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbee, www.dnbee

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÖTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kuponimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE330011038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE330011046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Major Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE330011079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE330011020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE330011053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
luteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

25.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,58	3,65	4,05	4,76	696 484 716
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	0,98	2,35	3,36	4,04	85 960 393
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,79	-0,29	-0,25	1,92	2,48	63 877 852
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,95	4,42	4,61	5,65	119 487 893
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,28	-0,25	-0,18	1,91	2,65	20 543 515
Täiendav Pensionifond, EUR	1,64	1,64	1,64	3,21	2,47	6,01	6,04	6,69	9 218 124
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68	-	2,13	-	-	-	5 326 317
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70	-	4,32	-	-	-	920 833
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,76	1,76	1,76	8,50	1,14	3,20	4,53	6,96	4 720 491
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	2,00	-0,49	-0,61	0,57	1,75	536 984
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,38	11,49	11,49	-	1,37	5,28	-7,78	8,30	11 849 727,51
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,35	10,45	10,45	-	10,36	19,55	7,29	6,98	4 178 177,15
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,61	6,68	6,68	-	10,36	19,55	7,29	6,98	-

Nordea Pensions Estonia

25.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,31	1,73	6,27	3,78	5,29	211 469 566,08
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,59	1,96	9,37	5,47	6,84	28 717 453,05
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,02	1,14	3,41	2,29	3,53	23 483 651,00
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,22	-0,14	-0,1	1,59	2,09	13 023 604,53
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,52	1,55	1,54	12,49	2,51	12,76	7,14	9,19	10 703 934,24
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,80	3,54	0,68	2,85	2,86	3,56	2 343 809,00

Trigon Asset Management

25.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	19,60	20,30	19,90	6,47	4,30	13,74	14,88	12,21	1 450 578,57
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,45	33,61	32,95	11,60	18,16	35,98	8,83	14,34	113 845 996,07
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	23,25	24,08	23,61	20,71	-5,05	41,54	12,15	4,83	12 176 800,34

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111, tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev
Sekretär.ee
Aeg Sinu kasuks! Siin iga kell.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kallis meelelahutus turgudel

Mida on mulle õpetanud senised katsed turge üle kavaldada?

Et enamasti need ei tööta! Investori edu mõõta on väga lihtne. Tema oskusi ja finantsintelligentsust peegeldab kõige paremini tema konto seis pika aja jooksul. Mina teadsin seda kõike investeerimisega alustades vägagi hästi. Olin kindel, et minu jälgijad ja järeltulijad põlved ei hinda mind niivõrd minu kommentaaride, kui võrd minu portfelli seisu järgi. Ja nii see peabki olema.

Jäin turgudele alla

Nii tulebki tunnistada, et alates aasta algusest pole mul suurt millegagi hoobeldada. Kui Tallinna börs on aasta algusest kerkinud pea 7% võrra ja S&P 500 indeks ligi 8% jagu, siis minu portfelli on tänase seisuga pea 0,6% võrra miinuses. Vot nii palju maksab turul visioon!

Minul istub pea pool portfelliist rõmsalt rahas ja vaatan, kulm kipras, pealt, kuidas turud üles suunas kappavad ja uusi tippe vallutavad. Turgude volatiilsus on samal ajal langenud pea viimase veerandsajandi madalaimale tasemele ja võib täheldada, et S&P 500 indeks liigub üha kitsamas koridoris.

Kuidas talitan edasi? Pean tõdema, et minu optimism on turgude liikumisega pöördvõrdeline. Iga tõusupäev muudab minu jaoks hapniku hõredamaks ja iga väiksematki langust tervitan avasüli. See tähendab, et jään oma valitud strateegiale kindlaks vaatamata sellele, mida teevad turud ja mida arvab turuosaliste enamus.

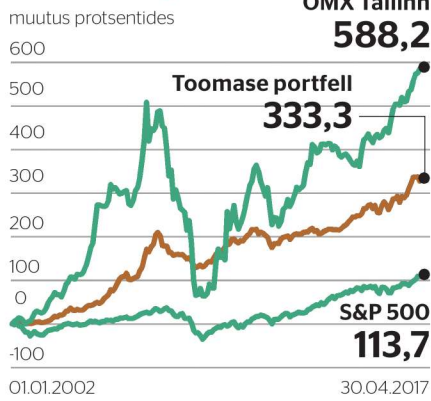
Olen viimase 15 aasta jooksul palju koridori täheldanud, kuidas mitme aasta pullituru tootlus lühikese ajaga minema pühitakse. Ehk nagu on öelnud klassikud: jõukus on laen, mitte kingitus turgudel.

Minu tagasihoidlik kogemus ja turutunnetus ütlevad, et hindades on optimisimi igal juhul. Seda nii koduturul kui ka ookeani taga. Millist aktsiat ma ka lähemalt ei uuriks, väärtipaber, mis ei ole kallid, paistab õiglaselt hinnatud. Ühe kõigi aegade pikima pullituru taustal soovitan

» Aktiivsest investeerimisest on aga veel üks kallimigi meelelahutus. See on oma raha usaldamine fondide juhtida.
investor Toomas

VÕRDLUS

Investor Toomas on USA turgude edestanud, kuid Tallinna börsile alla jäänud

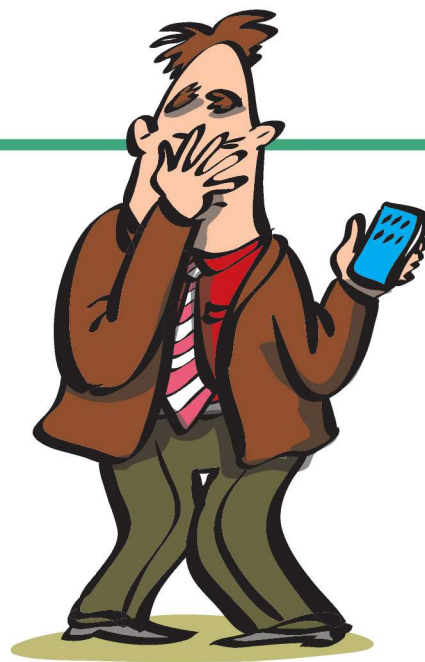
ALLIKAS: ÄRIPÄEV, BLOOMBERG

kõigil lugejatel mitte üksnes seada tootluse ootusi, vaid kaaluda ka võimalust, et riskid realiseeruvad ja ühel hetkel läheb veevalamiseks.

Hea võimalus narriks jääda

Olen elav näide sellest, et lühiajaliselt turgude ajastamine ei toimi, ei pruugi toimida ka pikaajaliselt. Kui toimibki, siis tuleb võtta vastu järgmine otsus: millal taas siseneda? Nii võibki üsna hõlpsasti turgudel narriks jääda. See kõik võib olla küllaltki kallis meelelahutus ja kes aktiivsest investeerimisest ülearu ei hooli, võiks pikemalt mõtlemata oma raha laiapõhjalistesse indeksifondidesse parkida.

Aktiivsest investeerimisest on aga veel üks kallimigi meelelahutus. See on oma raha usaldamine fondide juhtida – nii võid suure tõenäosusega samal moel narriks jääda, ent meelelahutust saavad sinu raha eest teised. See, et ka kõrgelt haritud varahaldurid ja pensionifondid alalõpma turgudelt pügada saavad, ärge olgu inustuseks, vaid pigem hoiatuseks.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus
-0,12%

väärtus 277 948,66 eurot
49% aktsiad / 44% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Ryanair	0,96
Olympic EG	0,59
Baltic Horizon Fund	0,15
Apple	0,14
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Microsoft	-0,04
Tallink	-0,21
Apranga	-0,76
Lerøy Seafood	-2,03
Statoil	-2,55

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.

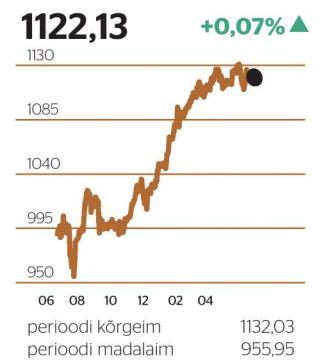
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN
52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

INVESTEERING

LHV tõstis Merko Ehituse hinnasihti

Analüütikute hinnangul näitavad viimaste kuude sündmused, et kontsernil on hea positsioon käibe oluliseks kasvatamiseks – analüütikud tõstsid aastase käibeprognoozi 276 miljonilt eurolt 297 miljonile eurole. Seda veendumust kinnistas näiteks Riia Akropole kaubanduskeskuse ehituse 100miljonilise lepingu sõlmimine, küll kahasse kohaliku partneriga. Siiski näevad analüütikud probleemi marginaalide ja kasumi kasvupoleel: aasta peale prognoosib LHV Merkole senisest 17 protsenti väiksemat, 11miljonilist äri- ja 5 protsenti väiksemat, 10miljonilist puhaskasumit.

Merko aktsia hinnasihti tõstsid analüütikud vahemikust 8,5–9,00 eurot vahemikku 8,7–9,2 eurot. Reedel kauples Merko aktsia Tallinna börsil 9,28 euro juures, olles 0,22 protsendiga kerges languses.

PANE TÄHELE

Etihad Airways kaalub müüa osaluse kiratsevas Saksa lennukompaniis Air Berlinis ja kasseerida ligikaudu 32 miljonit eurot.

Soome metsakontserni Stora Enso aktsia on 12 kuuga tõusnud üle 50 protsendi, 11,4 eurole ning Zachs Investimenti analüütikud pakuvad hinnasihtiks 13 eurot.

Ootamatu hinnatõus magusaturul: kehva saagi tõttu Madagaskaril on vanillikilo hind tõusnud paari aastaga 30 eurolt 500 eurole.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 26.05

USD	
Nafta IPE, bbl	51,58
Nafta NYMEX, bbl	49,06
Mootoribensiin, t	548,00
Diislikütus, t	482,00
Kerge kütteõli, t	473,25
Masuut (1% väävel), t	315,25
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,184

Põllumajandus 26.05

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	130,45
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	440,50
Kakao NYBOT, USD/t	1893,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	143,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	356,5

Värvilised metallid 25.05

USD/t	
Alumiinium LME	1956
Vask LME	5687,5
Plii LME	2080
Nikkel LME	9110
Tina LME	20425
Tsink LME	2619

Väärismetallid 26.05

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1266,15
Plaatina NYMEX	962,76
Palladium NYMEX	780,65
Hõbe COMEX	17,31

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,502
Bulgaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,702
Hongkongi dollar	HKD	8,737
India ruupla	INR	72,445
Jaapani jeen	JPY	125,330
Kanada dollar	CAD	1,506
Korea won	KRW	1255,740
Norra kroon	NOK	9,333
Poola zlott	PLN	4,179
Rumeenia leu	RON	4,550

Euroopa Keskpank

Singapuri dollar	SGD	1,553
Suurbritannia nael	GBP	0,865
Sveitsi frank	CHF	1,090
Taani kroon	DKK	7,441
Tai baat	THB	38,363
Tšehhi kroon	CZK	26,413
Türgi liir	TRY	3,997
Ungari forint	HUF	307,930
USA dollar	USD	1,121

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn 26.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,410	0,00	1 073	17,6	4,9%	0,87	0,7%
Baltika	0,280	0,00	36	59,8	4,1%	2,46	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	135	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,150	0,00	32 022	2,6	48,3%	1,25	4,3%
LHV Group	9,540	0,32	141 654	12,6	21,0%	2,63	1,6%
Merko Ehitus	9,280	-0,22	94 577	26,9	5,0%	1,34	4,4%
Nordecon	1,390	0,72	25 481	14,7	8,9%	1,31	6,5%
Olympic EG	1,700	0,59	91 776	8,9	26,6%	2,37	5,9%
PRFoods	0,378	2,16	753	33,4	1,9%	0,64	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,630	0,38	19 205	9,9	24,2%	2,40	3,8%
Skano Group	0,560	0,00	325	119,6	-23,0%	0,56	0,0%
Tallink Grupp	0,940	-0,21	8 059	14,3	5,4%	0,78	3,2%
Tallinna Vesi	13,100	-1,50	64 889	13,7	20,1%	2,77	4,1%
Tln Kaubamaja	9,200	1,10	59 393	14,6	15,4%	2,25	6,8%
Trigon PD	0,649	0,00	-	138,6	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,312	0,15	7 477	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emettevõtja osa põhjal

Riia 26.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,94	-0,34	15,6	0,5	-
Latvijas Gaze	9,30	0,98	11,4	0,6	-
Olainfarm	10,10	1,00	14,2	1,5	-
SAF Tehnika	4,71	1,07	14,8	1,2	-

Helsingi 26.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,00	0,50	20,7	4,4	2,7
Citycon	2,23	0,27	14,8	0,9	6,5
Elisa Comm.	35,21	-0,06	21,3	5,4	4,3
Finnair	5,28	-0,94	-	0,8	-
Fortum	14,19	0,14	24,9	0,9	-
HKScan	3,29	0,30	-	0,5	4,9
Kesko	44,82	0,13	49,8	2,1	4,5
Neste Oil	37,02	-1,07	-	2,4	3,5
Nokia	5,72	-0,17	-	1,7	-
Ovi	30,29	-0,53	17,9	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	6,99	0,94	-	0,5	-
Stora Enso	11,42	0,35	-	1,5	-
UPM Kymmene	25,23	0,80	-	1,7	3,8
YIT	7,60	-1,04	-	1,7	2,9

Vilnius 26.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,6	0,00	-	2,6	6,1
Invalda	4,210	-7,47	-	1,0	-
Linas Agro	0,643	0,00	15,7	0,6	-
Panevezio Statybos	1,000	0,00	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,490	-0,20	2,2	1,2	-
Snaige	0,310	0,00	-	0,6	-

EUR/SEK ▼
9,7280

EUR/RUB ▼
63,4509

Kaubamaja ▲
+1,10%

Tallinna Vesi ▼
-1,50%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee

kia.ee

ÜHISED JOONED, MIS VIIVAD EDASI.

OPTIMA

The Power to Surprise

Leia ühised jooned ning kaasaegne stiil, rohkelt avarust ja kõige värskemad tehnoloogilised uuendused – need kõik teevad Kia Optima-st tõeliselt nauditava ja innovaatilise sõidukaaslase.

Tule ja veendu proovisõidul.

TALLINN: Viking Motors Ülemiste, Ülemiste tee 2; Viking Motors Tammsaare, Tammsaare tee 51. **TARTU:** Autospirit Tartu, Turu 47. **PÄRNU:** United Motors, Tallinna mnt 82. **HAAPSALU:** Tradilo, Tallinna mnt 73. **KOHTLA-JÄRVE:** United Motors, Järveküla tee 22. **RAKVERE:** Rakvere Autotehnika, Rägavere tee 44. **NARVA:** Analan Auto, Tiimani 5. **VILJANDI:** Rael Autokeskus, Tallinna tn 97. **KURESSAARE:** Kuressaare Autoteenindus, Kalevi põik 2. **VALGA:** Salome Valga, Pihlaka 2.

Kia 7-aastane/150 000 km garantii kehtib kõikides ELi riikides (lisaks Norras, Šveitsis, Islandil ja Gibraltaril). Vastab kohalikele nõuetele ja tingimustele. Kütusekulu (l/100 km)/CO₂ (g/km): linnas alates 5,1/116, maanteel alates 4,1/121, keskmine alates 4,6/121.

Husqvarna[®]
TEGUDEKS LOODUD

Valikute vabadus

Kõigist nutikam!

Suurepärane niidutulemus, vaikne, lihtne seadistada, töötab ka siis, kui Teid ei ole, naabrid on õnnelikud

Soovitame just Teie aeda sobiva mudeli, vajadusel paigaldamisteenus

Hinnad alates 1159.-

Valikute vabadus

Kiire ja mugav järelmaksu võimalus!